

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 2 (3)

1950 m. SAUSIO mėn. 12 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian R. C.
Society of Canada.

SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto,
Ont. Canada

Mazosios Lietuvos Diena

Prieš 27 metus sausio 15 d. Klaipėdoje laisvai suplevėso Lietuvos žemė. Nuo to meto nepriklausomoje Lietuvoje sausio 15 d. buvo švenčiama kaip Klaipėdos krašto atvadavimo švente. Tai duoda mums progos šiandien kalbėti apie Mažąją Lietuvą.

Mažosios Lietuvos likimas tebėra neišspręstas. Šiandien ji yra patekusi į Karaliaučiaus arba Kaliningrado apygardą. Formaliai tai yra neteisėtas Maskvos savavaliavimas, nes Karaliaučiaus apygarda Potsdamo susitarimu sovietams buvo palikta valdyti tik okupacinėmis teisėmis iki bus sudaryta taikos sutartis. Tiesa, Potsdamo aktu vakariečiai pasisąžado taikos derybose sovietų pretenzijas ir tą sritį paremti, tačiau Potsdamo susitarimu Sovietų yra senai sulaužyti, tad ir Karaliaučiaus politinio statuso klausimas kada nors bus svarstomas jau visai kitoje plotmėje.

Vokiečiai, nors ir turedami daugybę kitu būdu, tam momentui ruošiasi. Kuriamos Rytprusių ir Klaipėdos krašto pabėgėlių bei tremtinių organizacijos, klausimas judinamas spaudoje ir net jau dabar yra renkama medžiaga ir ruošiami memorandumai, kurie pasauli ir busimam sprendimui turėtų itikinti, kad tos visos sritys esą vokiškos ir kad jų gyvenimo laidas ir teise yra gyventi glaudžiausiame ryšyje su Vokietija.

O mes ką darome? Ogi nieko. Mes patys dar nevisai supratome, kad Mažoji Lietuva toli gražu nesutampa su Klaipėdos kraštu. Mes pasauliui dar nebandėme nurodyti akivaizdus rusiškojo imperializmo faktus, kad vadinamąjį Karaliaučiaus apygardą neprijungta prie kaimyninės Tarybines Lietuvos, kuriai natūraliausiai turėtų priklausyti, bet įjungta i toli nuo šios apygardos esančiu Rusų FSS Respublikos.

Tiesa, mes nepripažįstame nei vieno okupanto akto, laikome juos nelegaliais, kaip ir visus laisvąsias pasaulis juos nelegalias laiko. Bet juk nelegalus aktas geriausiai ir ryškiausiai apibūdina imperialistus. Juk nupasakodami elgesi savo grobi išvaidoms, mes jos nepripažįstame. Tai ir imperialisto manevras išryškinti, kaip pat jokiame atveju neturėtų būti sudarytos sąlyšios pripažinimui.

Dar bene 1948 m. liudno prisiminimo bolsėvikiše marionete "prezidentas" Pateckis, užsimeršęs, buvo prasižėjęs, kad Karaliaučiaus sritis turinti būti prijungta prie Tarybines Lietuvos. Jis greit buvo atausintas iš Kremliaus pakelto pirėtelio ir nutilo. Okodel tada nepasigirdo nei vieno ryškesnio balso iš lietuvių laisvajame pasaulyje? Kodel mes nepasirūpinom painformuoti tuo reikalu nors vieną pirmąsiai pasaulio žurnalistą, kuris visa tai būtų išryškines milijonams? Lenkai, pav., komunistu marionetines vyriausybes taip pat nepripažįsta, tačiau už "tevelio" dovantot vakarines sritis stoji mūru. Argi ju pretenzijos i Oderio-Neises sieną yra daugiau paremtos negu musu pretenzijos i Mažąją Lietuvą?

Mažosios Lietuvos problema yra labai plati ir aktuali, po kurio laiko ji bus dar labiau, stačiai reikiamai, aktuali. Bet ar mes, laisvojo pasaulio lietuviai, busime tada tinkamai pasiruošę? Deja! Tenka labai abejoti. Bent to nematyti. Mažosios Lietuvos lietuviai, kuriu tremtyje ir emigracijoje yra nemažai, dėl to labai liudi.

Atsiminkim, kad Mažosios Lietuvos klausimas bus sprendžiamas ne veliau, bet gali būti pradetas spręsti net daug anksčiau, negu visos Lietuvos klausimas. Kalbos dėl Vokietijos sutvarkymo, dėl taikos sutarties, dėl jos sričių likimo, greičiausiai prasidės žymiai anksčiau negu bus išspręsta visa, Gordijaus mazgą primenantis, Rytu Europos politinė painiava. Gal but, kad pirmieji svarstymai bus be rezultatu, gal but, pirmieji sprendimai bus ne galutinai. Tačiau aišku, kad jau tada bus sukaupta medžiaga, bus suformuluotos tam tikros tezes, kurios sugestijonus, veiks velyvesnius galutinius sprendimus. Taigi ar tuo momentu jau bus pakankamai pateikta ir musiškes medžiagos?

Tiesa, VLIKas, berods, tam jau seniai ruošiasi ir net turi provizorinius memorandumus paruošęs. Tuo džiaugiantis vis delto tenka paklausti ar to užteks? O kur visos lietuviškosios visuomenės inčas? Ar ne jos pareija veikti pasaulio viešąjį opinią ir šiuo reikalu, kaip kad veikiama valstybes atstatymo reikalu? Lašas po lašo ir akmeni tašo. Kiek laiko dar yra, nežinom, tad reikia pradėti lašėti.

Kad visi šitie išvaidžiojimai nebūtu tuščias šauksmas, noretusi pasiulyti tam aišku planą. Pirmiausia siulytume iversti i musu gyvenimą Mažosios Lietuvos Dieną. Beabejo yra klausimas, kas ią turetu paskelbti, kad ji butu tikrai visuotinė? Atrodo, kad geriausiai tai tiktu VLIKui, kaip visu pripažįstamam aukščiausiam autoritetui.

Jei VLIKas ras tai tikslu, jis tą gal ir padarys, o mes viuo tarpu i Mažosios Lietuvos Dieną šauktume visą laisvojo pasaulio lietuviškąją spaudą. Kad Mažosios Lietuvos reikalą pajudins spauda, jis bus perimtas ir organizacijas ir visos lietuviškosios visuomenės. Lašai, kur akmenį pritašo, pradės capnoti.

Nemanytume, kad Mažosios Lietuvos Dienai tiktu būvusi Klaipėdos atvadavimo, sausio 15 diena. Spėjį poį 'oį jep eu ir metais ji jau praeitu be garso, bet iřidel esminio dalyko. Mums reikia ne džiaugsmingo prisiminimo dienos, bet tokios dienos,

AR PASITRAUKS RUSAI IŠ VOKIETIJOS?

JAV Valstybes Departamento vienas iš pareigunu, Vokietijos klausimu žinovas, oficialiame departamento leidinyje peskelbe, kad SSSR artimiausiu laiku galinti sudaryti su Rytu Vokietija separatinę taiką. Kaip praneša Reuterio korespondentas iš Berlyno, maršalo Čuikovo politinis patarėjas Semionovas vadovaujantiems Rytu Vokietijos politikams pareiškes, kad SSSR separatines taikos sudaryti tuo tarpu nenumatanti. Dar spalio 25 d. Grotewohl pareiške, kad separatine taika jie nesą suinteresuoti. Sovietu informacijos tarnyba pažadėjusi tik sumažinimą SSSR kariuomenes skaičiaus. Ar tai vykdoma, niekas negali patikrinti. Bet kad rusai nufartu pasitraukti iš Vokietijos, visi abejoja. Jie joku būdu nesutiks išleisti iš savo tiesiogines apsau-

gos uranijaus kasyklu, esančiu Vokietijos centre. Kad liudies milicija yra nevisai patikima, rodo perdidelis jos dezertiru skaičius — po 80-100 kas mensesi. "Liudies armija" pagal gen. Čuikovo isakymą nuo balandžio 1 d., beabejo atsitas ir karine prievole bus iversta.

PREMJERO ST. LAURENT PAREIŠKIMAS

OTTAWA. — Naujuju Metu progą, Kanados premjeras St. Laurent pasake kalbą, pareišdamas, kad paskutintieji metai atneše pasauliui didelius neramumus, netikrumą ir rūpesčius. Premjero teigimu, daugelis pasaulio kraštu užlieta nežmoniško teroro bangos ir tu kraštu žmoniui laisve yra smarkiai pažeista. Baigdamas savo kalbą, St. Laurent pasake: "Teigdami, kad karas yra negalimas, parodytume visišką trukumą aiškiaus realizmo".

MIN. LOZORAITIS IŠ JAV IŠVYKO

Lietuvos diplomatu šešas min. p. St. Lozoraitis iš JAV gruodžio 30 d. išvyko atgal i Romą. New Yorke gruodžio 27 d. bičiulkai surengė jam išleis-tuves. Pasakytą daug kalbu, daug gražiai palinketa. Pats p. Ministeris savo kalboje pasidžiauge maloniomis priemonėmis ir ypač Amerikos lietuviu vieningumu siekiant Lietuvai laisves.

ALJASKA BEGINKLE

Aliaskos gubernatorius Gruening oficialiai yra pareiškes, jog Aliaskos plotuose nera jokiu ginkluotu pajegu. Kiek vienu atveju, kraštas lengvai galis buti užimtas priešo desantui. Sovietu kaimyniniam Sibire esą jau turi 5 milijonus žmonių, o Aliaskoje tik — 100 tukstančiu.

Savaites apžvalga

Dar ir šių savaitę svarbiausią vietą užsienio politikoje užeme Kinija. Pereitą savaitę JAV jau vyravo nuomone, kad Formozos salą reikia išlaikyti Kinijos nacionalistu rankose, nacionalistus paremti ir pasiusti ten karišką mistiją. Praėjusios savaites viduryje pats prezidentas Trumanas emesi iniciatyvos greitai susaukti kariuomenes štabo ir vyriausybes nauju poseidi Formozos klausimu. Posėdžiui pirminkavo pats prezidentas. Tačiau tuo metu posėdyje nedalyvavo gynybos sekret. L. Johnson, išvykęs atostogai, kuris kartu su gen. MacArthur spyre vyriausybę imtis priemoniu Formozai apsaugoti. Dabar gi Valst. sekret. D. Acheson, atremdamas vyr. kariuomenes vadovybes viršininko gen. Bradley argumentus, patiekie savo priešingu argumentu

nių dėl keliu sidabro ir aukso grašiu, paaukojusi savo principus ir pameigusi tuos gražius laisves idealus, dėl kuriu patit tiek auku sudejusi per paskutini karą. Partizaninis kinu laisves karas busiis vedamas ir toliau, jo nesustabdysią jokiekitu valstybiu vyrų pasisakymai.

Komunistine Kinijos vyriausybėje jos pripažinimo žinias sutiko labai maloniai. Esą, tai prisidės prie tu kraštu glaudesnio bendradarbiavimo. Tačiau dar nera aišku ar pasiseks D. Britanijai išlaviruoti savoturingoj Hong Kongo kolonijoje. Ten reikiiasi darbininku nepasitenkinimas ir streikais, pasireiške ir didele pinigų infliacija, pakilo kainos. Kolonijos valdžia paskelbe nusprendusi imtis atsargos priemoniu — rekvizuoti prievarta darbo jega ir uždraude streikus. Tuo tarpu Maskvos "Pravda" džiargiaci kinu liudies loimejimais ir linki komunistinei vyriausybei kuo greičiausiai užvaldyti ne tik visą Kiniją, bet ir Formozą, Hainano salas ir Tibetą. Kaip žinome, Tibetas valdosi savarankiskai ir ta Himalaju kalnu taiva yra labiausiai nusistaciusi prieš komunistą.

Vilniaus katedra

D. Britanija pripažino Komunistine Kinija

Sausio mėn. 6 d. Didž. Britanija pripažino komunistinę Kinijos vyriausybę ir tuo pačiu nutrauke ryšius su nacionalistine Čiang-Kai Sheko vyriausybe. Pripažinimo nota nusiusta komunistines Kinijos Užsienių Reikalų Ministeriui, nes premjeras Mao-Tse-Tung tebera Maskvoje, kur jis nuvyko tevo Stalino gimtadienio švęsti. Notoje sakoma, kad Peipingo Liudies Respublika yra pripažinama de jure. Pripažinimo pagrindu nurodomas faktas, jog komunistine valdžia šiuo metu jau kontroliuoja beveik visą Kinijos teritoriją. Toliau notoje sakoma, kad D. Britanija yra pasiryžusi sutvarkyti

diplomatinės atstovybes lygybes principu ir lygiapusiskai reprezentuoti teritorijas ir suverenumą.

Jau pradėti ir pirmieji žingsniai diplomatinio korpuso sutvarkymui. Britu Ministeris Nankine gavo isakymą vykti i Peipingą ir organizuoti ambasada.

Kas gi Britus prie to privede? Pirmoje eileje tai ekonominiai motyvai. Per ilgą eile metu Britai yra investavę i Kiniją labai didelius kapitalus. Britu kapitalui priklauso dvi dideles laivų bendroves, anglies kasyklos, bankai, importo-eksporto bendroves, audyklos, telefono sistema ir daug kitokios turto,

viso sumoje apie vieną bilijoną doleriu. Be to, sutvarkius diplomatinis santykius, atsivėria plačios durys prekyba su milžiniška ir daug ko reikalinga tauta.

Pripažinimas nebuvo nelauktas, bet buvo tikimasi, kad D. Britanija dar kiek dels.

JAV pastebima, jog 25 metu laikotarpyje tai yra pirmas ivykis, kad D. Britanijos užsienio politika vienu klausimu nesutinka su JAV politika.

Britus tuo tarpu pasekusios Europos nekomunistines valstybes: Danija, Norvegija ir Švedija. Galimas dalykas, kad netrukus pripažins ir Prancuzija. A. R.

ir greitai itikino posedžio dalyvius, kad siuntimas kariškos mistijos butų rizikingas.

Jai neturint apsaugos, esą butu rizikuojama pažeisti JAV prestižą. Atsisakius nuo mistijos minties, nutarta sustiprinti JAV Valstybiu karo pajegas Vakarų Pacifike — Filipinuose, Japonijoje ir pietu Korejoje. Be to, nutarta duoti ekonominę ir karinę paramą ginklais, naujai istakuraciam Indonezijai, ir besistengiančiai išsivaduoti iš prancuziu — Indokinijai.

Del komunistines Kinijos pripažinimo nutarta to nedaryti tol, kol ji nepasirodys mokanti respektuoti tarptautinę teisę.

Išskrisdama atgal i Formozą, ponija Čang-Kai-Shek, kalbedama per New Yorke radio, ypač puole D. Britaniją, kuri oripazindama komunistinę Ki-

kuri grudintu, keltu ryžą, uždegtu liepsnomis. Tam geriausiai tinka patirtos skriaudos, dideles neteisybes, skaudi diena. Tokia šioje byloje galetu buti kovo 22 d., kurią Lietuvos vyriausybė 1939 m. ultimatumu buvo priversta suverenumo teises i Mažosios Lietuvos dali — Klaipėdos Kraštą — perleisti Vokietijai. Čia pat yra kovo 20 d. Tą dieną Lietuvos Valstybes Taryba i savo tarpą kooptavo Maž. Lietuvos Tarybos narius. Tai buvo abiejų seseru sujungimas, kurio ir dabar laukiame.

Gyvendami svetur, bet kada švenčiu ir ikilmu rengti negalime. Šiose sąlygose geriausiai tinka sekmadieniai. Tad Mažosios Lietuvos Dienai siūlome pirmiti kasmet kovo

20 d., jei tai bus sekmadienis, o jei nebus sekmadienis, tegul tai bunc pirmas sekmadienis po kovo 20 d. Šmet tuo budu Mažosios Lietuvos Diena išpaista kovo 26 d.

Mes kviečiame visus laisvojo pasaulio lietuviu laikraščius prieš tą sekmadieni išeinančius savo numerius paskirti Mažajai Lietuvai. Tikim taip pat, kad ir lietuviškosios organizacijos ši šuki prims ir tą sekmadieni visą savo dėmesį nukreips i Mažąją Lietuvą. O kur bus spauda ir organizacijos, ten bus ir visos lietuviška visuomenė.

Taiqi iverškime Mažosios Lietuvos Dieną!

Prancuzijos vyriausybė pasirašė sutartį su Indokinijos vad. imperatoriumi Bao Dai, kurioje pažadetas Indokinijai savarankiskas valdymas. Sutartis turi buti ratifikuota Prancuzijos parlamento, tačiau tai vis delsiama. JAV nutare daryti spaudimą i Prancuzijos vyriausybę, kad sutarti greičiau ratifikuotu. Tuomet ir ji pastuosiusi pripažinti naująją Indokinijos vyriausybę. Tokiu budu dar viena didele kolonija artimoje ateityje atsipalaiduos ir taps savarankiska. Ir ten JAV, nori sustiprinti antikomunistiską punktą savo kariška parama.

Nežiūrint didelio SSSR spaudimo Tito, atrodo, atsilaikie ir pamažu atsipalaiduoja nuo soletitiniu valstybiu, o kartu ir Rusijos itakos, užmegždamas prekybinius ryšius su Vakarais. Pažymėtina 5 metu prekybos sutartis su D. Britanija 110 milijonu svaru apyvartai iš abiejų pusių. Pasirašyta ir I m. prekybos sutartis su Vakarų Vokietija 126 milijonu dol. abipuses apyvartos. O su JAV pasirašytas paktas, kurio JAV Valstybes gali naudotis Juoslavijos aerodromais, o Juoslavija — JAV aerodromais Vakarų Vokietijoje ir Austrijoje. Taip Tito rīsa pamažu Juoslaviją su Vakarais ir pereina i vis didesnę Vakarų itaką.

Teviškės žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis kolektyvas

Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniški, Australijoje, Pietu Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniški, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Tel. AD 4265

Vaikas ir dirbanti motina

Tai didelė ir plati problema. Ji bent kiek nuodugniau paanalizuoti nėra vieno asmens, o ypač vieno straipsnio, darbas. Tai šį kartą tenorui sustoti tik ties viena tos problemos dalimi — ties priešmokyklinio amžiaus vaiko išaugimo, kaip tas vaikas yra atsidūręs vispasiškai naujose sąlygose. Kadangi konkreti šioms sąlygoms medžiaga yra imama daugiausia iš Toronto, Kanadoje, tad būtų labai malonu, kad atsilieptų šiuo reikalu ir daugiau asmenų, ypač gyvenančių kituose kraštuose.

Motina

Kai šį žodį minime, prieš mūsų akis visados atsistoja vaizdas dirbančios motinos. Taip jau lietuvių tautos istorija savo erškėčiuotame kelyje susiklostė, kad visais laikais mūsų tauta buvo ir yra dirbančių motinų vaikai. Tai kamietė motina, kuri šalia sunkiausiu ukiu darbu sugebejo išauginti keliolika vaikų. Tai miestietė, darbininkė, ar tarnautoja, darbininko ar tarnautojo žmona, pati uždirbanti ar gelbstinti vyrui uždirbti kasdienę duoną ir karū užauginti vaikus. Taigi, esmeje imant, mūsų išveiči motinai darbas ir vaiko ugdymas nėra naujas dalykas. Beveik visos, ir su labai mažais išimtimis, lietuvės motinos šitą būdą sušlavusios savo gyvenimą ir nepriklausomoje Lietuvoje ir tremtyje. Tačiau skirtumas yra. Ir tai labai didelis. O tą skirtumą sudaro visiška kitokia gyvenimo ir darbo sąlyga, tiek vaiko gyvenimo ir mokymosi, tiek motinos gyvenimo ir darbo sąlygos.

Lietuvoje motina buvo dirbanti, dažniausiai sunkiai ir labai ilgą darbo valandą. Tačiau tas jos darbas dideleje daugumoje buvo sukoncentruotas namie. Kad ir sunkiai dirbanti, motina visados spinduliavo ir čia pat netoliese besitarpstanti priešmokyklinio amžiaus vaiką savo motiniška meile ir šiluma. Buvimas netoli motinos garantavo vaikui: a. motinišką priežiūrą, b. pavalygimą, c. poilsį. Miestuose gyvenančioms motinoms vaiką ugdyti padėdavo viešoji lietuviškoji priešmokyklinio amžiaus vaiko globa. Išveičioje to viso nėra. Gal tik negausios motinos turi laimes tureti priešmokyklinio amžiaus vaiką prieš savęs visą dieną. Miestuose išsikurusios motinos turi visai dieniui iki 10 ar 11 val., patikėti savo priešmokyklinio amžiaus vaiką svetimai globai, svetimai savo tvarka, savo papročiais ir, svarbiausia, savo dvasia.

Vaiko gyvenimo sąlygos čia taip pat visai kitokios. Niekad iki šiol jis toki ilgą laiką nebuvo vienas tarp svetimų žmonių. Niekad iki šiol jis nėra buvęs tokiam dideliam ir triukšmingam miestui. Ir pagaliau, o Dieve! juk jis nemoka susikalbėti. Ir vien už tai jis mokyklos draugų neretai apstumdomas, kartais tiesiog kvailiai laikomas. O kaip netelstinai ir skartais tiesiog žauriai vaikai smegsta pastuokti ir išleisti kvaili — visi žinome!

Šitokios aplinkybės labai būdina netoliese kiekvieną naują atvykusią motiną. Ir pasta-

bus keleviis ne kartą rytą trūmėdūjū gali pastebėti naują atėvę motiną su žvilgančiomis ašaromis akyse. Aišku. Ji visai dieniui paliko svetimiems savo vaiką — brangiausią turinį ir visą likusio gyvenimo prasmę. Tepagalbsti jai bent kiek žemiau paduodamos žinios.

Priemokyklinio amžiaus vaiko globa

Veiksnius, vieną ar kitą organizuojančius priešm. amž. vaiku globą Toronte, galima būtų paskirstyti į tris rūšis: a. Valstybinė istaiga, t. y. Toronto miesto savivaldybės viešojo gerbuvio skyrius — City of Toronto, Department of Public Welfare. Ši istaiga turi savo žinioje viešuosius savivaldybinių dienų vaikų darželius. b. Ivaivios privatinės, dažniausia religines organizacijos. Ju išlaikomu dienos vaiku darželiu tarpe stambiausią vietą užima katalikiškoji vaiku darželė, veikiantije vyskupijos ir kat. parapijų klebonų priežiūroje, ir c. Ivaiviu privatiu asmenu bei kompaniju išlaikomoms vaikų globos istaigoms, didele dalimi biznio sumetimais globojamus vaikus išisg parą.

Nagrinėjimą norečiau pradėti nuo paskutiniųjų. Mat, yra motinų, kurios negali arba nenori parsivesti vaiką pas save ir namus kiekvieną dieną bent vakarui ar nakčiai. Prie negalinti priklauso tos, kurios yra be vyro ir kurioms tarnybine padėtis to neleidžia. Žinai, pavyzdžiui, ir keletą lietuvių motinų, kurios pateko į Kanadą vienos su mažais vaikais (vyrai mirę arba serga) ir kurios dirba tarnaitėmis. Joms nėra kitos išėities, kaip tik atiduoti vaikus i viešosios globos istaigą. Tokiu atveju būtų patartina pasirinkti organizacijos išlaikomą istaigą, bet nesustataveti dažnai laikraščiuose besiskelbiančiomis privačiomis moterėleimis.

Dienos vaiku darželiai, kaip minėjau, yra savivaldybiniai (public) ir privatiniai, dažniausiai religiniai. Daugeliu atžvilgiu jie yra panašūs, su tuo pagrindiniu skirtumu, kad religinių organizacijų išlaikomuose vaikų darželiuose yra pabrėžiama tos religijos dvasia. Be to, privatinuose darželiuose yra didesnis mokestis, skirtumas apie 50 centu i dieną.

Mažų vaikų darželis

Tiek savivaldybiniai, tiek privatiniai vaiku darželiai yra skirstomi i tris pagrindines rūšis: a. mažų vaikų darželis — Day Nursery, b. didesniu vaikų darželis — Day Care Centre ir c. priešmokyklinis darželis — Kindergarten.

I mažų vaikų darželi — Day Nursery — priimami vaikai nuo 2 iki 5-6 metų. Šitie darželiai veikia kasdien, išskyrus didžiastis šventes, nuo 7,30 val. ryto iki 5 val. p.p. Motinos, einančios darbą nuo 8 val. ryto, dažnai atneša vaikus dar miegančius. Kartais atveža miegančius su visu vežimėliu. Vaiko dienotvarkė tokiam darželyje sudaro: a. buvimas lauke apie 3-4 val. i dieną ir tai kartais net visai blogam orui esant, b. labai įvairūs žaidimai, c. valgis arba du kartus, d. miegas

apie 1-1,5 val. Toks ilgas buvimas lauke musu vaikams nėra įprastas, ypač nelabai patamsi oru. Nevedama oran tik kai šlapia, bet už tai leidžiama įvairiausiai sportuoti po sniegą. To deliai tiek vaikas yra būtina aprenkti tokiu šiltu pūsiu brezentiniu drabužiu, koki čia visi vaikai nešioja. Taip pat gerai apauti kojas. Vaiko žaidimai čia sutvarkyti pastgeretini. Duodama vaikui tiek išaug įvairių priemonių, kad jis išsivadę net namo nenori grįžti. Ivaiviasias piešimas, lipdymas, pagaldukai ir kaladeles, paveikslėliai ir knyguotes, leliu nemelis su visais įrengimais, vaiko didumui pritaikyti, radijas, patefonai, pianinas, au-galiu auginimas, gyvūnai: žu-vytės, peles, paukščiai, ir tt. Lauke — roges, įvairios supyk-les, šliuozimū lenta ir tt. Tokiame darželyje būna trys arba du kambariai. Vienas — val-gykla, kitas arba du — žaidi-mams ir miegui. Miegama ant specialiai pastatomu mažo ti-pu karišku lovyčiu. Musu vaikams neįprasta, kai nieko ne-duodama pasidėti po galva. Bet tai kanadiškas paprotys. Jie visi miega labai žemai.

Vaikas virš 4 metų amžiaus tokiam darželyje jaučiasi vi-sai gerai. Vargas tik patiems mažiukams. Būtu gera, kad lie-tuves motinos susidarytu sąly-gas vaikui iki 4 metų arba bent iki 3 metų laikyti prie savęs.

Priemokyklinis darželis

Sukakę 5 metus vaikas dar gali pasilikti mažų vaikų dar-želyje, tačiau jis jau privalo lankyti ir priemokykl. darželį — Kindergarten. Ten vaikas nuvedamas porai valandų i dieną ir pratinamas prie mo-kyklinės aplinkos.

Sukakę 6 metus vaikas nu-stoja teises naudotis mažų vai-ku darželiu ir turi pradėti lankyti mokyklą. Mokyklų dirba nuo 9 val. iki 12 val., o su di-desniais dar nuo 13,30 iki 16 val. Atliekamą laiką vaikas gali praleisti namie, bet, jeigu motina yra dirbanti arba šiaip namie buti vaikas neturi są-lygu, tai tokiems mokyklą lan-kančioms vaikams 6-9 metų yra dideliu vaiku darželis — Day Care Centre. Darbas čia pradė-damas 8 val. ryto ir tęsiamas iki 18 val. Vaiko dienotvarkė čia sudaro: a. lankymas mo-kyklos, b. žaidimai, c. valgy-mas, d. buvimas lauke. Žaidi-mu čia taip pat yra daug ir ge-ru, tik jiems laiko žymiai ma-žiau. Mažiau laiko buti ir lau-ke. Valgyti gauna du kartus: 12,30 val. ir 15,30, t. y. pietus ir pavakariūs. Štai poros dienu menu viename iš tokiu darže-liu: pirm. 14.12.49. Pietūs: om-letas su bulvėmis ir burokėliais; pavakariai: kopustas su razin-ku, obuolys. Antradi.: kepta jautiena su bulvėm ir rope; pavak.: žilė. Trečiadi.: bekonas su bulvėmis ir pamidoru, pavaka-riai: šokoladas geriamas. Be to, po kiekvieno valgio po stik-linę pieno. Šitame darželyje vaiko globa su maistu dieniui kaštuoja 35 centai.

Tai štai i šitokius vaiku glo-bos centrus lietuvės motinos leidžia savo vaikus Toronte. Darželis, kuriame vaikas pra-leidžia žymiai daugiau laiko ne-gu namie, neabejotinai turi la-bai dideles itakas tiek vaiko dvasios, tiek kuno plototei. Tad tą plototę tenka tevams atsi-dejus sekti. Mums, lietuviams, tuo tarpu tenka jausti spragą, kad nėra Toronte lietuviško vai-ku darželio. Geros tuo reikalu pastangos iki šiol nėdave re-zultatu, nes buvo susidurta su keliomis tuo tarpu neišvėliamomis kliūtėmis, kuriu pagrindine yra lietuvių tėvų išsiskaidy-mas gyvenoti labai plačiuose ir įvairiuose miesto rajonuose.

A. Rinkūnas.

Ar suartės Vokietija su Rusija?

Kai tautų ar valstybę prispaudžia sunkios likimines naštos, jos sąvokas kaltes pamiršta, ju neprisimena, bet, pilnos pagie-zos varžanties veiksmams, ieško keliu naujose kombinacijose. Beabejo Europoje gyvena-siai išėities keliu besidairanti tauta yra vokiečių tauta. Penk-taisiais metais po karo paliau-bur pats karas jau nusejo i už-kulistus. Dabartinėje pasaulio politikoje svarstant Vokietijos padėti jau niekas nebeįgalvoja apie tai, kokią vietą jai reiketu skirti pagal "nuopelnus" karo metu, bet visi galvoja apie po-litines kombinacijas, kuriu re-zultate ji galetu buti panaudota ateities tarptautiniu jėgų žaidi-me. 70 milijonu tauta iš Euro-ropos ir viso pasaulio gyvenimo negali buti išskirta. Juo la-biau negali buti išskirta toka tauta, kuri yra neabejotinai ro-džiūsi savo kurybini bei organi-zacini geniju ir visokeriopą vo-kietijos dabar smarkiai rungti-niava abi didžiausias pasauli-ne-sąlybes — varžoves. Va-kaiečiai organizuoja Vakarų Vokietiją, steigiamą patraukti savo pusen vokiečius, sukurda-mi padoresnes gyvenimo sąly-gas; SSSR organizuoja Rytu Vokietiją savais metodais. Ma-terialiniu gėrybiu išvargusiai tautai ji negali duoti, tad sten-giasi remtis policinėmis prie-momis, o prysėkanius žmo-nes vilioji dideliu galimybium ateities perspektyvomis.

Pačioje vokiečių tautoje aiš-kios pozicijos dar nėra nusisto-vejusios. Vakarų Vokietijoje laimejo nuosakieji, šalinin-kai taikaus bendradarbiavimo su nugalėtojais, maždaug pri-meną Streemanno idejas, kad-tais vokiečiai žaidęjusios nor-tų išlaikyti geras sąly-gas. Atėjo ir Vakarų Vokie-tijoje bent tuo tarpu vyravus ta-lyje. Tuo budu ir paskutinio momento kovos bei naikinimas krašto esąs patelsinamas. Jis

taurai ir organizuojamas gyveni-mas pagal sovietiską pavyzdį. Tiesa, visa tai atliekama prie-vaizdus priemonėmis, negausiu komunistu rankomis, visuome-nei tūnant susitraukus kasdie-nybes kamputyje. Iš pirmo žvilgsnio visa tai gali atrodyti nepastoviu ir nepavojinga. Ga-lima spėti, kad visos tos pastan-gos ir visas pastatas bus nu-šluotias pirmą dieną, kaip tik bus pašalinta okupacine prie-vaizdus sistema. Tačiau reikia skaitytis ir su pačiu faktu, kad gyvenimas organizuojamas. Nereikia taip pat pamiršti, kad vokiečių tauta yra nepaprastai disciplinuota ir lengvai uždega-ma tautines didybes perspekty-vomis. Juk ir Hitleris tuo remei-si. Ypač paskutinėmis karo savai-temis, kada buvo parodyta tiek beatodairiško fanatizmo, kad pašaliniam žmogui sunku bu-vo ir prastai.

Paskutiniu savaitiu ir pasku-tiniu menesiu hitlerines propa-gandos pagrindine mintis buvo šitokia. Vokiečių tauta pasuly-ya pranašausia. Vokiečiai nie-kad nebusių vergais, nes tai valdovu bei vadu tauta. Bol-ševizmo ir kapitalizmo sąjunga galinti ją nugaleti. Tačiau gali nugaleti tik fiziskai, ne morališ-ka. Moraliai vokiečių tauta ir tarp griuvesiu turinti išlikti pa-jegi. Jos kovingumo dvasia ne-turinti net susvyruoti. Del to karotis reikią iki paskutinio mo-mento. Jei vakariečiai nesupra-sią padeties, leisgi bolševikams užimti didžiąją dalį Europos, tai po karo Europoje užsiviespa-tausiųjų aziatinis bolševizmas at-neštas chaosas. Europa gi ne-galesianti ilgai likti aziatu val-doma. Ji suklistanti ir išsiya-duosianti. O šitose išsivadavimo kovose vadovybe priklausysian-ti vokiečių tautai. Beabejo per-šita kova vokiečių tauta ga-rantuosianti sau išskirtinę pa-dėti ateities Europoje ir pasaulyje. Tuo budu ir paskutinio momento kovos bei naikinimas krašto esąs patelsinamas. Jis

taurauja išlaikymui kovingumo dvasios. Ir paskutini momentą išsprogdintas tiltas, kuri reikes atsiatyti išvargusiomis vokiš-komis rankomis, esąs veiksmas vokiečių tautos ateities didybei.

Vadinasi, pabaigoje karo na-cionalistų sferose ju tikslu atsie-kimo kely pirmasis vaidmuo buvo skiriamas SSSR bei bol-ševizmui. Buvusiu naciu ir jiems artimose sferose šiandien ruo-šiami nauji planai, kuriu centre vel stovi ta pati SSSR. Dabar nelaukiama Europos "kryžiaus žygio" prieš bolševizmą, nes ja-me pirmasis vaidmuo neisvaja-mai tektu JAV, bet svajojama apie Vokietijos ir SSSR są-jungą.

Ir idomusia, kad ši mintis akcentuojama ne tik komunis-tu, bet dar labiau buv. naciu sferose. Kadangi okupacines Vokietijos sąlygose tokioms mintims pasireikšti yra kliučiu, tai jos skelbiamos užsienio vo-kičių spaudoje, ypač Argenti-noje, kur nacistinis elementas ypatingai reikiškas. Yra čia stambiu vokiečių autoritetu, iš dalies dirbančiu kaip įvairus Argentinos valdžios patarėjai kurie savo mintis reikiška žurno-le "Der Weg", išeinančiame Bu-enos Aires.

Kai šis žurnalas buvo pra-detas leisti 1947 m., jis propa-gavo minti, kad Vokietija ne-turinti susiristi nei su Rytais nei su Vakarais, bet naudotis iš ju rivalizacijos. Nuo 1948 m. antro-sios pusės žurnale pradejo reikštis mintys, kad vakariečiai komunizmo žygiavimo pasauli-anu karu nesulaikys, tad Vo-kietijai reikią detis su SSSR. Remdamas šią minti, "Der Weg" nuolat rašo apie rusu technikos pažangą, apie įvairi-us atradimus ir vis iškelia SS SR galimybes, t. y. gerus me-n. Nr. žurnale rašoma: "Ka-ras tarptautines Maskvos ar-mijos nenuvargino, nes ją ve-kią galingas varyklis. Tuo tar-pu buržuazinis Vakarų pasau-

lis fanatiško tikėjimo neturi; ja-me nėra tu gavaliskū jėgu, ku-rios sukeltia tautos istorijai kur-ti, kurios ivykdo sprendimus ir buna pojeumo šaltiniai. At-lanto vada negali sukelti kitu tautu entuziazmo savo pasauli-niam viešpatavimui paremti".

Galima prileisti, kad šitokiu eilučiu atsiradimui pagalbi Kom-minformo biudžetines sumos; tačiau yra nepaslaptis, kad ir pačioje Vokietijoje šitokios nuo-taikos gyvos, ypač pramonininku, finansistu, prekybininku, poli-tiku ir kariu tarpe. Hitleriui šie turi vos vieną vienintelį prie-kaistą, kam jis nutrauke ryšius su Stalinu. Bene žymiausias šios krypties vadas yra senas bendradarbiavimo su Rusija šalininkas grafas R. Nadolny, buvęs Vokietijos atstovas Mask-voje. Vokiečių pramonininkai supranta, kad vakarines rinkos jiems jau ilgą uždarčius JAV. Jie svajoja apie rytu Europos ir Azijos rinkas, kurias pasiekti galima tik bendraujant su Ru-sija. Ir tai ne vien teoretines iš-vadotas. Nadolny ir elle kitu poli-tiku, toli gražu ne komunistu, kuria konkrečius planus ir svarsto juos įvairiuose pastiar-muose, ypač su kariais ir pra-monininkais. Beabejo tai yra didele mintis, istorijos begyje išbandyta jau nuo Fridriho II laiku ir nuolat davusi geru re-zultatu. Tačiau jai realizuoti yra ir dideliu kliučiu. Vien tarptau-tinėmis kombinacijomis šiandė-ną apsiėti jau negalima. Tek-tu beabejo paliesti, gal net vi-sai subolševikinti, visą vokiš-čių tautos gyvenimą. Be šios duokles SSSR vargu ar leistus i kombinacijas. Bet yra faktas, kad abi pusės gali tureti dide-lio intereso. Kai yra intereso, randami ir keliai. O minti re-alizavus Europos ir viso pasa-lio politiniam gyvenime turetu ivykti dideliu pakitimu, daugė-lis planu turetu eiti i archyvą.

A. Grybas.

Vergijos panciuose

Bolševikinimo technika

Išdirbant kraštu bolševikinimo planus Politbiuras prieš akis turi pirmiausia pasiruošimą karui. O tikslai yra grynai revoliu-ciniai — imperialistiniai, ne komunistines revoliucijos, bet ru-siškojo bolševizmo imperialistiniai tikslai. Dabar galvojama ne apie nauju komunistiniu valstybiu sukurimą, bet apie kraštu įjungimą i SSSR.

Dar prieš Pabaltijo okupavimą buvo paruošti planai, kaip tuos kraštus tures bolševikinti. 1938-39 m. Pabaltijo sekto-rius "Planavimo biuro" techniskam darbi (razrabotkai) vadovavo tautybiu reikalu "specas" aukšto rango pareigū-nas V. G. Dekonozovas, tas pats, kuris likvidavo Lietuvos respubliką 1940 m. Tada Lietuvos kompartijai vadovauti Politbiuras pasirinko Antaną Sniečku, kuris buvo ir pirmuoju NKVD komisaru. Faktinuoju NKVD darbo vadu buvo vyr. majoras Gladkov. Jisai gaudavo iš Maskvos atitinkamus isakymus ir ju vykdydam pavesdavo Sniečkui. Taigi pa-iršutiniai buvo išlaikyti Lietuvos komisaru "nepriklausomybe", nes Sniečkus pasirašydavo pagrindinius isakymus. Tas pats metodas šiandien taikomas kitur, pav., Lenkijoje "valdo" Bierutas, o faktinuoju gubernatorium yra Lebedevas (maršalo Rokossovskio paskirtis yra kitokia).

Po 1944 m. faktinuoju Lietuvos gubernatorium yra VKP(b) igaliojintis Ščerbakov, o jo padejejai yra "Ministeriu Tary-bos Pirmininko pavaduotojai": Pisariov, Mamajev ir Soko-lov. Visi jie yra generolo Lomakino patikėtiniai.

"Pilietini auklėjimą" — t. y. agitacijos ir priežiūros darbą bei "galvosenos tikrumą", prižiūri įvairus biuru vedėjai: draugai Ustianov, Siedov, Pozdnickov, Štistikov, Vasilenko, Kisieliov ir kiti.

Ekonominei eksploatacijai vadovauja "ministeriai" ir eks-pertai: Škodin, Liubimcev, Sviečkov, Pavlov, Poletajev, Gro-mov ir kiti.

Kolchozinimo darbi vadovauja SSSR kolchozinimo komi-saras Sokolovas per savo igaliojinti Lietuvoje, draugą Pi-sariovą.

Tautos naikinimo isakymus vykdo gen "Bartašiusas", SS SR MVD gen. Kruglovo igaliojintis, ir MGB Abakumovo igaliojintis gen. Jefimov.

Ginkluotos pajėgos

Civiliniu organu dispozicijoje yra policines — MVD ir MBG — pajėgos, reikale panaudojama ir armija. Sovietines armijos ir laivyno pajėgu Lietuvoje 1949 m. vasarą

buvo virš 220.000 vyrų. Tai daugiausia pestininku divizijos, didžiuoje motorizuotos, bei "desantiniai" — parašiutininku — daliniai — apie 11 šarvuotiu brigadu, 6 parašiutininku briga-dos su vyriausia vadyvybe Isruteje, nepilna prieštamines arti-lerijos divizija, keli priešlektuvines artilerijos pulkai, ir gana daug lauko artilerijos, išbarstytos po "vojengorodus" — bazes — strategiškose vietovese.

Šie apskaičiavimai neličia tranzito. 1949 m. balandžio — birželio mėnesiais buvo daug kilnojimu — pražygiavo pestininkai, artilerija, transporto ir darbininku daliniai, daugiausia pro Siculius, Panevežį ir Tauragę, vyksta Vokietijos kryptimi.

Nuolat Lietuvoje apgyvendinta (1949 m. liepos men.) apie 27.000 MVD kariuomenes ir tarp 30.000 ir 32.000 MGB kariuomenes. Gana daugeli daliniu pakete naujieji, atvykę iš Gudijos ir papusę. Daugiausia "judejimo" pasireiške balandžio ir gegužes mėnesiais — po to birželio men. seke masiniai tremimai. Tuo metu Lietuvoje buvo arti 40.000 MVD kariu ir virš 30.000 MGB, ir dar daug milicijos bei "stri-bu", t. y. partizanų naikinimui ir gyventoju pasipriešinimui palausti skirtu daliniu.

Lietuvos gyventojai

Pagal sovietinius šaltinius (Gyventoju Statistikos Biuro Vil-niuje), Lietuvos SSR 1949 m. liepos men. turejo 1.700.000 gyven-toju. Oficialiais duomenimis 1948 m. rode 2.300.000 bet tikrieji duomenys rode tik 1.700.000. Gyventoju tarpe 250-300.000 yra rusu kolonistu.

Gyventoju pasiskirstymas krašte beabejo yra pasikeitęs. Dau-gelis savo gyvenamąsias vietas yra pakeitę. Daugelis nebe-drisko grįžti i savas karas-sudegintas sodybas, kiti buvo priversti persikelti kitur del gresusiu ar prasidėjusiu persekiojimu, del deportacijų ar nenoredami eiti i kolchozus — kaip oficialiai jie dabar Lietuvoje vadinami — i kolkius. Varymas i kolchozus dabar Lietuvoje yra pačiame ikarštyje. Tam tinkintys visos bolševiku propagandos ir prievartos priemonės. Tuo rupinasi visas visu žinybu aparatas. Laikraščiuose beveik apie tai tik ir terašoma. I propagandas vežimą inkintyi net visi mokytojai, net profesoriai bei akademikai, o taip pat ir rašytojai ir meni-ninkai. "Tiesa", pav., skelbia rašytojo Žukausko - Vienuolio pasikalbėjimą su direktoriu vidurines mokyklos, kurią jis ap-lanke. Ten nėra nei vieno žodžio apie švietimą, mokyklos darbo sąlygas ar apie jaunimą, bet tik apie kolchozus.

Ukininku varymas i kolchozus šiuo metu yra didžiausia krašto

SVENTIEJI METAI

Tikslas ir malonės

Popiežius Pijus XII-sis isakė viešai paskelbti, kad 1950 m. vadintasis šventaisiais arba jubiliejiniais metais. Šio jubiliejaus tikslas — „pasaukti visus krikščionis, kad ne tik apgalvotu savo kaltes ir pataisytu gyvenimą, bet kartu siektu dorybes bei šventumo“. Šis jubiliejaus įprastinis, skelbiamas kas 25 metai. Jis skirtas nuo ypatingomis progomis skelbiamam jubilieju, pav., nuo 1933 m. jubiliejaus, kai buvo paminėta 19-ko amžiu atpirkimo sukaktis. Šis jubiliejaus prasidėjo nuo 1949 m. Kaledu ir tęsis iki 1950 m. Kaledu. Šv. Tevas ragina vyskupus ir kunigus paskatinti tikinčiuosius dalyvauti šitame didžiajame jubiliejuje: kas gali — turi vykti į Romą, o kas negali — pasirūpinti laimėti jo malones pamaldesniu gyvenimu, gausesniais atgailos ir galtingumo darbais. Apie šiuos metus galima su šv. Povilo pasakyti: „Štai dabar malonės metas, štai dabar išganymo diena“. — 2 Kor. 6, 2. 1901 m. buvęs toks pat didysis jubiliejaus mūsų Tevynei atnešė didelės dvasinės naudos. Visi stengėsi susitaikyti su Dievu ir savo artimu, atitaisyti skriaudas, pataisyti gyvenimą. Keliai ir kryžkeliai pasipuošė gražiais kryžiais su lietuviškais irais: „Ant atminties jubiliejaus metu“. Ar išgirs mus broliai ir seserys liķė Tevyneje Balto Senelio balsą iš Amžinojo Miesto, dabar, ar galės aplankyti savo bažnyteles, pastatyti nors vieną, kitą kryželi — tik Dievas žino.

Sąlygos

Norint laimėti jubiliejaus atgailas, reikia išpildyti šias sąlygas: priėmti išpažintį, priimti šv. Komuniją, aplankyti keturias didžiąsias Romos bazilikas, pasimelsti šv. Tevo intencijom. Šios sąlygos tinka vykstantiems į Romą, jubiliejaus sąlygos bus pritaikytos prie vietos aplinkybiu. Apie jas praneš vietos vyskupai.

1. Išpažintis. — Ji atliekama tuo tikslu, kad laimėti jubiliejaus. Metine, velykine išpažintis neįskaitoma.

2. Komunija. — Velykines intencijas neuztenka. Ji turi būti atskira, jubiliejaus proga.

3. Lankymas baziliku. — Reikia aplankyti bent po vieną kartą šias didžiąsias Romos bazilikas: šv. Petro, šv. Povilo, šv. Jono Laterano, šv. Marijos Sniegines. Lankymas turi būti surištas su malda, ne turistiniais sumetimais.

4. Maldos. — Kiekvienoj bazilikoje sukaltėti tris kartus Teve musu, Sveika Marija, Garbe Dievui Tevui, vieną poteri šv. Tevo intencija ir Tikiu i Dievą Tevą.

Jubiliejaus atgailas galima laimėti tiek kartų, kiek kartu išpildomos nustatytos sąlygos. Atgailas galima aukoti už save ir už skaitstytoje esančias sielas. „Tiems, kurie, budami Romoje arba kelyje i Romą, del ligos, mirties ar kurios kitos teisios priežasties, yra sulaukyti nuo šiu lankymu baigimo arba net pradžėjimo, mes sumažiname minetas sąlygas tokiu būdu, kad vien atlikdami išpažintį ir priimdami šv. Komuniją, jie išsigyja jubiliejinis atgailas, lygiai kaip ir tie, kurie lanko keturias nurodytas bazilikas“.

Šv. Tevo intencijos

Kad laimėti atgailas, reikia pasimelsti šv. Tevo intencijom. Jos suminetos trijose apaštališkose konstitucijose. Paminsime bent svarbesnias:

„Visu pirma, prašykime Dievą, kad visi žmonės savo maldomis ir atgaila atsisteis už nuodemes, stengtusi pataisyti gyvenimą ir išgyti krikščionišku dorybiu, idant šis didysis jubiliejaus jus parengtu bendrą bei visuotiną grįžimą prie Kristaus“.

„Kad visi nesvyruojamieji dvasia užlaikytu ištikimybę, kuri priklauso Dieviškam Išganytojui ir Jo isteigtai Bažnyčiai, ir tvirtai pasiryžę kovoti prieš neprieteliu sąmokslus, apgaulės ir puolimus“.

„Kad visi, kurie nepriklauso Kataliku Bažnyčiai, būtų dieviškosios šviesos apšviesti, ir veikiant malonei, paklustu Evangelijos įstatymams“.

„Kad visur, o ypač Palestinos Šventose Vietovese, tvarkinga ramybe, teisinga sutartimi pa-

grista, butu kuo greičiau sugrąžinta“.

Jo šventenybe ragina melstis už tuos, kurie persekiojami dėl teisybes, kad jie, sekdami kankinių pėjomis, turetų drąsos mirti už savąjį tikėjimą. Kad tremtiniai ir belaisviai greičiau grįžtu i teviškes, kad visi prispaustieji patirtu atgamtines paguodos.

Romon vykstantiems privilegijos

Šv. Tevas nori, kad daugiau jo dvasiniu vaiku aplankytu Amžinąjį Miestą, kuris kiekvieno krikščionio širdžiai yra antroji tevyne, ir Ji, visus mylinti Tevą. „Čia palaidotas apaštalu kunigaikštis po nukankinimo, čia kitu kankiniu kopai, išymčiausias bažnyčios, senoji tikėjimo ir pamaldumo paminklai“. Kelione atlikta atgailos dvasioje, neišbijant pasitaikančio vargo, galintis už nuodemes, neieškant patogumu, jei galima, net pesčiomis.

Tokia jau jubiliejaus tradicija — visados norima patraukti kuo gausesnius burius maldininku i Romą. Čia jie galės naudotis ypatingom privilegijom, lengvai įgyti atgailas. Popiežius suteikė ypatingas galias vyriausiam penitenciariumi kardinolui, mažesniems penitenciariumi didžiųjų baziliku ir kitu Romos bažnyčių kunigams vienuoliams ir pasauliečiams. Jie gali, be atskiro tos galias delegavimo, išrašyti iš visu cenzuro ir nuodemių, dargi rezervuotu Popiežiaus ir Ordinaru (Vyskupu) teisei, bet tik sąžines ir išpažinties srity. Dideles galias turi ir su maldininkais keliaują kunigai kapelionai. Jie gali išrašyti iš visu nuodemių ir cenzuro, rezervuotu Ordinaru ir netgi šv. Sosto teisei, jei tos cenzuros nera viešo pobūdžio.

Jubiliejaus atgailas negalintiems vykti i Romą

Asmenys, kurie fiziniai ar moraliai negali vykti i Romą, laimi tuos pačius atgailas pasilikdami namuose. Šita privilegija naudojasi visu vienuolynu vienuoliai ir vienuoles, iskaitant postulantes ir novicijus. Visi belaisviai, kaliniai, tremtiniai ir deportuotieji. Asmenys esą priverčiamu darbu stovyklose. Tiktieji, kurie gyvena tokiose sąlyse, iš kuriu negalima išvažiuo-

ti. Čia šv. Tevas turi demesy kraštus, esančius už geležines uždangos, taigi ir pavergtąjį Lietuvą. Ligonys ir silpnos sveikatos asmenys, negali dėl sveikatos keliauti i Romą. Seserys ir apskritai ligoniniu personalas, kurie slaugo ligonius. Darbininkai, kurie gyvena iš kasdieninio uždarbio ir negali atitraukti nuo darbo. Visi tie, kurie turi 62 m. amžiaus.

Kaip šie asmenys gali laimėti jubiliejaus atgailas? Pagrindines sąlygas tos pačios kaip ir keliaujantiems i Romą: 1. išpažintis, 2. šv. Komunija, 3. maldos Popiežiaus intencijom ir 4. aplankymas Romos baziliku bus pakeistas kitais gerais darbais, kuriuos vietos vyskupas nurodys, arba kuriuos parinks parinkti išpažinties klausytoji protingam sprendimui atsižvelgiant i penitento sveikatą, laiko ir vietos sąlygas.

Jubiliejaus atgailas yra ypatingi visuotiniai atgailas, tai

yra pilnas ir visiškas visos bausmes, per nuodemes užtrauktos, atleidimas. Juos galima aukoti už save ir už sielas esančias skaistykoje. Iš atgailų, skiriamu gyviesiems, daugelis jubiliejiniais metais panaikinti, bet galioja šie: atgailas, laimimi mirties atvejuje, atgailas, gaunami už kalbejamą Viešpaties Angelas ir Regina coeli; atgailas už aplankymą bažnyčios per 40 val. šventiausiojo adoracijos; atgailas gaunami už palydėjimą kunigo, einančio su šventiausiuoju pas ligoni. Palieka galioje parankulio atgailas ir suteikiami kardinolu, nunciju, vyskupu ir tt.

Kiekvienas aprobuotas išpažintiu klausytojas laike šv. metu turi ypatingas galias; gali išrašyti iš tokiu bausmiu ir nuodemių, kurios šiaip yra rezervuotos Apaštalu Sosto ir Ordinaro teisei.

Kun. Dr. J. Gutas.

Nukryžiuotojo galva Iš Vilniaus katedros

Aš kvepuoju Europa

„Veltui tavo mintys i svetur keliauja, Saule, nors šviesiausia, bus svetur tamsi. Čia brangiau už auksą juodos žemės saują, nes kiekvienoj dulķeju ir pats esi...“

Paskutini kartą sukauke „General CC Ballou“. Paskutini žanku atodusi išleido motorai. Susimąstę, su maišais, krepšiais, tylius, kelia kojų i naują tevyne, naują pasauli, 1200 buvusiu DP. Toli liko stovyklos, skryningai, toli liko karo viesulo sugriauta ir kenčianti Europa, bet tokia brangi, miela ir artima širdžiai, su visomis žaidimomis ir nuodememis. Girdisi atodusiai dar vienas kitas žvilgsnis i neramu Atlantą ir jo kaja atsiremia i Kanados žemę. „Silent night, holly night“, suskamba Halifaxo skaučiu mums pasveikinimas. Tikrai, juk šiandien Kučios. Jau gaudžia šv. Kaledu varpai, pranešdami pasauliui naują Tiesą, naują Evangeliją, kad gime Žmogus, kuris atneša meilę, vilti, tikėjimą, atneša žemei ramybę. Pakilk, žmogau, auksai. Pakilk galinga dvasia. Buk viešpats ir karalius, vertas didžiosios Evangelijos skelbėjas, didžiojo Testamento vykdytojas.

Sustingsta asaros akyse. Neramiai suplaka širdis, pagalvojus, kad ši pilkoji minia, su klynciančiais vaikais, su pergyvenimu išvagotais veidais, ne meiles išstumi, ne vilties vedini paliko savo gužias, paliko savo turtą, paliko artimuosius ir atsidure toli toli nuo kenčiančios savo šalies. Baltoji rase pamete save. Ji mokejo užvaldyti pasauli, mokejo žemes ru-

tuli apraizgyti savo išradimais, bet ji paklydo sašyje. Užmiršo meiles Evangeliją ir naujas saules pradėjo garbinti. Europą trauko konvulsijos ir ji atsidure ant baisaus kraterio. Vulkanu išsiveržimo laukiama. Krizes, streikai, vargas ir skurdas, milijonai pavergtu, netekusiu laisves, priuvestu, darbo stovyklos ir raudonasia tvamos kunkuliuoja, verda ir skverbiasi i pasaulio kunę. Kraujo tvarkas, kancijos, vargas ir skurdas, pasbadis gyvenimas yramusu amžiaus artimieji palydovai. „Quo vadis, Europa“, norisi susukti ir pasimistiskai nustieķes lauki Spenglerio pranešauto „vakaru žuvimo“...

Bet dega viltis mūsų širdyse. Jos nešiove karo viesulas i vargas. Rusena gyvenimo ugnis, mums žadanti naują rytoja, naują saulę, kad pasaulis grįstis savo kvaitulingo klaidžiojimo i tiesos ir meiles kelį.

Po žiemos, kaip toj dainoj, grįs pavasaris, nešas naują gyvenbę ir naują gyvenimą. Daralsuoju Europa, tavo oru, dar jaučiu tavo ir tikiu tavo galiną prisikelimu ir galiną pilnu laimejimu rytojum.

Buk sveika, Kanados Zeme, visada priglaudžianti persekiojamuosius. Duk sveikas Amerikos žemeyne. Nauji svečiai žengia su viltimi, kad Europos ir pasaulio prisikelimas yra ne už kalnu...

R. Medelis.

Buv. kacetininkams atlygins

Jau seniai buvo kalbėta, kad buvusieji kacetininkai tures teisę gauti atlyginimą už išsėdetą laiką vokiečiu koncentracijos stovyklose. Dabar IRO vyriausioji istaiga nustatė sąlygas, kaip bus mokamas šis atlyginimas.

Atlyginimo gales reikalauti tie, kurie kacetuose išbuvo ne trumpesni laiką kaip tris mensesius. Del atlyginimo pareiskti mums siusti: kurie sėdėjo Wuertembergo — Badeno srityse — Dr. Kuester, Ministry of Justice,

Stuttgari, Hesseno srityse — Dr. Eckstein, Ministry of Interior, Wiesbaden; Bavarijos srityse — Dr. Filip Auerbach, Artis St. 7, Muenchen. Pareiskime reikcia nurodyti savo vardą, pavardę, pilną dabartinį ir paskutini Vokietijoje prieš išvažiavimą adresą, koncentracijos stovyklos adresą ir prašyti joje laiką, ir prašyti atsusti tam tikslu ankietą. Prašymus reikcia išteikti tuojau, nes atlyginimo reikalavimai bus svarstomi tik iki 1950 metu kovo men. 31 d.

nelaime. Su visa siela ir kunu prisirišę prie savos žemes ir savos sodybos, ukininkai kolchozu nenori, nes nenori eiti ubagais. Už tai jie persekiojami, turi slapstytis, pasitraukti i kitus rajonus ar pasiduoti deportuojamiems. Kad tokie bus deportuojami, yra aišku, tik nežinoma diena.

Tremtiniu paskirstymas

Visoje SSSR tremtiniu gyventoju atranka atliekama žiurint ju nepatikimumo bolsėvikinei tvarkai. O tremiamuju paskirstymas i tremties stovyklas ar rajonus atliekamas pagal Gulago (vyriausios stovyklų vadovybes) ukinius planus, pagal tai, kur kiek darbo jegos reikia pasiusti. Žinoma, dar atsižiriama i tremiamuju rusis. Mat, ne visi yra „nuteisiami“ dirbti vienokiame sąlygose. Vieni yra siunčiami i aiškią mirti, i nepakeliamiausias gyvenimo sąlygas (pav., gyventi, dirbti i mirti po žememis šturiusiu sričiu šachtose), kiti buna skirti dirbti lengvesnese sąlygose, o dar kiti siunčiami net puslaisviam gyvenimui, dažniausiai darbu sovchozuose ar kolchozuose.

Kur ir kiek lietuviu tremtiniu yra vargstanta ir mirštama, tiksliai nustatyti negalima. Betgi šiokiu tokiu daviniu yra. Mes čia pateikiame pagal patikimus LAIC šaltinius sudarytą lentelę, kurioje nurodomos kaikiuru SSSR prievartos darbu stovyklos ir kiek jose buvo tremtiniu pabaltiečiu 1941, 1944-1945 ir 1945-1949 m. Beabejo, tai nera pilnas visu stovyklų sąrašas, o duomenys taip pat gal ne visai tikslus. Apytikri vaizdą ši lentelė visdelto teikia. Kur atitinkamoje vietoje yra ?, reiškia, kad iš to meto apie tos srities stovyklas kalbamajame šaltinyje nera duomenu. Skaitlines nurodo tukstančiais, nes smulkiu daviniu, aišku, neįmanoma gauti:

	1941 m.	1944-5 m.	1945-9 m.
1. Pavolges' stovyklose	5-8.000	8.000	18-20.000
2. Piečora - Vorkuta srit. stov.	5-7.000	4.000	2.000
3. Komi srities stovyklose	2-3.000	?	2.000
4. Gorkij ir Kirvo sričiu stov....	5-6.000	?	1-5.000
5. Siarus Uralo srit. stovykl.	10.000	10-20.000	5.000
6. Novaja Zemlia ir Jamal srit. stovyklose	1-2.000	4.000	?
7. Ob ir Kozym sričiu stovykl.	10.000	10.000	?
8. Norlisk ir Ust. srit. stovykl	?	10.000	10.000
9. Taimir, Chatanga, Oleneck sričiu stovyklose	?	17.000	50.000
10. Jakutsko srities stovyklose	500	5.000	5-10.000
11. Tol. Rytu Dalstroj stovykl.	?	40.000	100.000

12. Osobstroj stovyklose	?	10.000	15.000
13. „Apygyvendinta“ Kazachstane ir Kirgizstane	15.000	15-20.000	20.000
14. „Apygyvendinta“ Baramaule, Novorosijsko ir Tomsko sr.	8-10.000	25-30.000	25.000
15. Kitur			70-100.000

Tenka dar pastebėti, kad stovyklų kaliniu skaičius nuolat keičiasi. Grupės kilnojamos iš vienos vietos i kitą, pav., iš Dalstroj i Pečorą ir pan. Tad ir šios lenteles tikslumas svyruoja tarp 10—15%.

Novaja Zemlia salos ir Jamal kalejimu kontingentai skirti tikrai mirčiai. Vienu ar dviejų metu eigoje kaliniai suserę „cyną“ ir miršta. Ob, Kozym, Norlisk-Ust, Taimir, Chatanga ir Olenecko stovyklos irgi priskaitomos prie „mirties stovyklų“. Tai stovyklos milžinišku statybu — geležinkeliu, karišku baziu ir „kombinatų“, apibudinamu „Zaprešč-Kraj“ — uždraustu-slaptu sričiu — vardu. Darbo sąlygos „naikinancios“ — sunkus klimatas, žiauriausias dausme, ilgos darbo valandos. Paprastai niekas negrįžta iš ten „i laisvę“. Dalstroj rusies darbai nevienodi. Palyginamai „lengviausias“ sąlygos yra Kolymos aukso kasyklose: kaliniai išgyvena 3-5 metus.

Politiurius isake lietuviams skirti naikinamasis primones, maksimaliai išnaudojus ju darbo pajegumą. Tai klasiškas sovietinio genocido metodas: marinamas žmogus privalo atidirbti maksimumą pagal savo pajegumą.

LAIC šaltinis savo duomenis baigia reikšmingais žodžiais:

Pabaltijo tautu naikinimas yra Politbiuro politikos uždavinys. Galvos smelyje slepti neverta. Keliu milijonu naikinamu lietuviu, latviu ir estu kaulai neišgelbes Vakaru nuo pavojaus: betgi tais kaulais yra statomas tiltas, kuriuo prieš Vakarus žengs bolsėviškiu jamičaru — nukariautoju ordos. Politbiuro pasirinktu laiku, iš Talino — Rygos — Liepojos — Klaipėdos pajurio baziu, šiandien baigiamu irengti, išskris atomines medžiagos ir toksinu miglos prikrauti stratosferiški lektuvali ir raketos — i Stockholmą, Londoną, Paryžiu ir Madridą. Pagal LAIC Blul.

SSSR REIKALAUJA „KARO NUSIKALTELIU“

Prieš pat Naujus Metus SSSR kad notoje yra išvardintos ir iteike Suomijai notą, reikalaujančią išduoti 300 „karo nusikaltėliu“, kurie, budami sovietiškos kilmes, Suomijoje tesią priešsovietinę veiklą. Manoma,

LIETUVIU NAMAI TORONTE

Kasdien lietuviu skaičius Toronte didėja ir atrodo ateiityje dar dides. Dabar kai kas priskaito vien tik naujuju ateivių apie 3.000. Tai gali būti tikras skaičius, sprendžiant iš viešo pobūdžio liet. suejimu. Nauju metu sutikimas parode, kad lietuviu namas Toronte yra neatideliotinas reikalas. Sutinkant 1950 m. trijose salese dalyvavo apie 1000 asm i „Verslo“ s-gos suruoštą koncertą atsilanke irgi virš 1000 lietuviu. Daugumą tu dalyviu sudaro jaunimais.

Bendrai ir kiekviename menkiausiame bendro pobūdžio paruošime dalyvauja šimtai lietuviu, sales buna prikimštos. O kiek del tu susikimsimu susilaukiama kiekvienai organizacijai duoda geras pajamas ir lieka gryno pelno atskaičius sales nuomavimo išlaidas.

Taigi lietuviai stambiomis sumomis prisideda prie kitu tautu saliu išlaikymo. Gal nesuklysiu pastebėdamas, kad lietuviškos organizacijos per 1949 m. parengimus išmokejo už pataipas, mažiausiai 1000 doleriu.

O kiek atskiru šeimų šventu ivyko kitose salese, kur daug doleriu buvo išmesta kitiems.

Jei butu jauktos, erdvios pataipos, tai daug daugiau lietuviu dabar vien del to susigr-

LIETUVIU NAMAI TORONTE

dimo neinančiu, atsilankytu i ivairiausius lietuviu parengimus. Noriu tvirtinti, kad ir komerciškai lietuviu namai vertes iki 50.000 doleriu išsiverstu patys be subsidiju. Be to, butu dalicia lietuviu ir pragyvenimo šaltinis, nes tokie namai pareikalautu nemažai personalo kaip nuolatiniu, taip ir laikiniams parengimams.

Lietuviu namuose Toronte visos organizacijos turetu savo kampus ar kambarius. Čia butu stipriausias lietuviu Toronte kulturos židinys, kuris palengvintu sunkią emigranto dalią.

Metinis balansas per 1949 metus paskelbtas iš sakyklos parode, kad labai kritiškoje padetyje yra ir jaunimo klausimas. Nelegalus gimdymas, mišrius vedybos, neturejimas savu pataipu mokyklai, — priedais — beplintantis girtuokliavimas, nesidomejimas visuomine veikla, tai vis baisios žaidzos lietuviu tarpe. Reikia jas gydyti kaip per bažnyčią, taip ir per kulturingą laiko sunaudojimą. Tam reikia pirmoj elj vietos. Ta vieta butu Toronte lietuviu namai.

Geda darosi, kai matai punktus namus lenku, ukrainiečių, kinu ir kt. Pagalitu nepilnas 1000 lietuviu sugebejo istigyti bažnyčią ir savo namus, kurie, gaila, pateko i komunistu rankas.

LIETUVIU NAMAI TORONTE

Iš privačiu pasikalbejimu atiseja, kad daug kas iš seniu lietuviu prisieketu stambiomis sumomis prie lietuviu namu Toronte.

Svarbiausias organizavimas: Siulycia pradeti steiginti Toronte Lietuviu Namu Fondą. Pirmiausia esantis liet. org. komitetas Toronte turetu saaukti viešą mittingą iš visu org. nariu. Ten išsirinkti LTN Komitetą, kuris jau išdirbtu planus kapitalu organizuoti.

Lesas galima butu pradeti verbuoti sekamčiai:

1. Visos Toronto organizacijos turi padaryti pradinius inasus.
2. Visos Toronto organizacijos atsidetu 10% nuo pramoģu mokesčiu.
3. Išleisti šerus, kuriuos privaletu kiekvienas Toronto lietuvis pirkti nors po 5 ar 10 dol.
4. Iš Ontario provincijos turtingu biznierių, ukininku, išgauti garbes šerus stambesniomis sumomis.
5. Užtraukti pas juos paskolas.
6. Užtraukti paskolas bankuose.

Turime savus inžinierius, statybos bendroves, kurie palengvintu Toronte Lietuviu Namu statymą — igyvendinimą. Tildaviciai veiklumo, ryžtingumo, o didis žygis butu kametas.

J. Vaidokas.

Iš lietuviškojo pasaulio

Prancūzijos lietuviai

Prancūzijoje gyvenę lietuviai yra gerai organizuoti. Paryžiuje veikia Lietuvių Šalpos Draugija, kuriai pirmininkauja p. O. Bačkienė. Energingos pirmininkės deka, draugija sukūrė lietuvišką knygynėlį. Tai didelis kultūrinis įnašas lietuvių gyvenimui. Reikia palinkėti, kad tas knygynėlis būtų didinamas, nes skaitytojų yra gausu. Šiais metais draugija tinkamai išvytė savo veiklą, ji leidžia LSD biuletinį, išlemti kas mėnuo, ruošia minėjimus Lietuvių brangių asmenų, kaip pavyzdžiui, V. Kudirkos, poeto M. Šalpauskio, Baltrušaičio, koresponduoja ir remia lietuvišką spaudą Užsienio legijone tamaujantį lietuvių.

Ir šiais metais, kaip ir praėjusiais, buvo suruoštos bendros Kučios, kurios praėjo dvasios pakilime ir labai jaukiuose nuotakiuose.

LSD-ja turi savo skyrius provincijoje. Paminėtinas Caen skyrius, kuriam pirmininkauja dailininkas Z. Kolba. Šiame skyriuje dalyvauja 70% prieš karą atvykusių ir Prancūziją lietuvių ir 30% dabartinių pabėgėlių.

Iš seniau atvykusių ir Prancūziją lietuvių kai kurie sunkiai bešneka lietuviškai, o ką bekalbėti apie vaikus. Jei abu tėvai dar lietuviškai, tai kai kurių vaikų štai taip švėbeldžia lietuviškai ir tai su "žydišku" akcentu. Gi jei tėvai yra maitystu tautybiu, tai ten lietuviško žodžio neišgirsi, nebent būtų labai reta išimtis. Didžiausia to priežastis, kad vaikai visai nešneka, arba blogai šneka, yra tėvų nerupestingumas, tiesiog apsilėidimas neįsimokyti savo vaikų gimtosios kalbos. Dažnai teisingai, kad jie savo vaikus mažai mato, girdi vaikai prabuna mokykloje ir t. t.

Toks pasiteisinimas yra visai nerimtas. Jei tėvas ar motina vaikui duoti tik po pusę valandės lietuvių kalbos pamokas 1 dieną, ar net ir rečiau, būkime tikri, vaikas pulkiai šneketu. Jeigu suaugęs asmuo gali išmokyti bent kelias svetimas kalbas, tai vaikas tai padaryti gali dar lengviau. Nebūkime nerupestingi ir nedarykite savo tautai žalos. Dabar toji klaida stengiamasi Prancūzijoje atitaisyti per spausdintą žodį ir organizaciją.

Kitose provincijos dalyse, kaip Villerupte ir Haut Rhin (Milhouse), lietuvių taip pat susibūrę į LSD draugiją.

Strasbūre veikia jau nuo 1949 m. Lietuvių Sąjunga, kurią vadovauja kun. Krivickas. Be aukščiausių menininkų organizacijų yra dar Studentų Sekcija, priklausanti LSD-ja. Jos pirm. A. Venckus.

Nuo 1947 m. veikęs Lietuvių Studentų Katalikų būrelis, kuriam vadovavo p. Vilutis, perėmė metu lapkričio mėn. persiorganizavimą ir Ateitininkų Draugiją, kuriai pirmininkauja B. Štepetyte. Dar yra žurnalistas Sąjunga, pirm. pulk. Loskoronkis ir "Šviesa", pirm. Masullis.

Lietuvių Tarptautinė Kermess'e

Gruodžio mėn. 1 d. Paryžiuje įvyko Tarptautinė Kermess, kuriame dalyvavo 16 tautų, ju tarpe ir Lietuva. LSD-jos Moterų Komisija, susidedanti iš p. Bačkienės, p. Baltrušaitienės ir p. Galdikienės treneje tame Kermesse lietuvišką kampelį, išstatydamos lietuvių dailės rankdarbius: kopytėlius, kryžius, rudinius bei mezginius. Lietuviškas kampelis savo originalumu ir žavumu patraukė žiūrovų akis ir beveik visi eksponatai buvo išparduoti. Kaip skirtingą ir dailių lietuvių kampelį nušlavė ir Paryžiaus lietuvių galeto geresni kinų apžiūrotojai. matydami savo tu-

tos meną. Džiaugsmas buvo dar didesnis, kad filmoje buvo rodomi tik 6 tautų labiausiai charakteringi kampeliai.

Kermesse dalyvavo prancūzų informacijos ministeris Teitgen ir kiti aukšti svečiai.

Šio Kermesse vakaro programoje p. Gučiene - Binkevičiute, akomponuojant latvių kompozitoriui Okula - Kulaks, padarė su dideliu pasisekimu kėlė lietuvišką dainelę.

"Revue Parlementaire" daug rašo apie Lietuvą

Prancūzų mėnesinis žurnalas "Revue Parlementaire", redaguojamas Henry de Chambon, beveik kiekvienam numeryje paduoda daug žinių iš Lietuvos. Pav., Nr. 44 "La tragique destinée des Peuples Baltes" — Baltiečiai tautų tragiškas likimas, Nr. 45 "Resistance Lithuanienne dans le domaine culturel" — Lietuvių rezistencija kultūrinėje srityje, Nr. 47 "Deportations massives en Lithuanie" — Masinės deportacijos Lietuvoje, ir t. t.

P. Minkaitis.

Reikalaujama lietuviško "Amerikos Balso"

Jau kuris laikas Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių spaudoje, tiek dienraščiuose, tiek savaitraščiuose, keliamas reikalas išspręsti "State Departmento" lietuviškąją "Amerikos Balso" transliaciją. Pasak Lietuvos konsulo New York, musu diplomatai nekartą tuo reikalu kreipėsi, bet akcija buvusi vis per ankstyva. Amerikos Lietuvių Kongresas, įvykęs New York, priėmė tuo reikalu rezoliuciją. Tikimasi, kad dabar ALT imsis atitinkamos akcijos ir pasieks rezultatą.

Spaudoje nurodoma, kad musu vadovaujančiuose organuose kaip VLIK'e ir ALT'esama nuomoniu, jog lietuviškasis balsas išsiskutų laukinėje okupantų reakcijoje tevyneje. Manoma, kad bolševiku pasiryžimas išnaikinti sąmoningas tautas yra tiek aiškus, jog straiptisni autoriu nuomone, netikslu būtų pasitikėti tironu sentimentais.

Kiti dar primena, kad sovietu užimtoje teritorijoje progra-

ma del trukdymo vistiek nebūna girdima. Betgi nereikia pamiršti, kad praėjusiu metu pabaigoje BBC radio programa vel aiškiai buvo girdima net pačioje Maskvoje, o ir "Amerikos Balsas" gavęs iš Kongreso pinigų, visu spartumu stato Salonikuose, Graikijoje ir Vokietijoje, prie Muencheno pagalbinės stoties, kuriu pagalbą sovietu trukdymo užvara bus pratęsta.

Treti, ir vel abejoja. Girdi, visą programą yra jau užimta ir vargu bau amerikiečiai rastu vietos pabaltiečiams. Po to kai šis abejojimas buvo pareiktas "Amerikos Balsas" praturtėjo 2 transliacijomis. Ukrainiečiai triumfuoją gavę toki stiprų amerikiečių užtikrinimą, ju vedamai nepriklausomybes kovai, o pradėdami transliaciją turku kalba, prezidento Trumano atsisakyme girdejomė: "... tai yra laidas jog mes iškovosime taiką ir pagrindines žmogaus laisves..."

O iki tai bus atsielta yra be galo svarbu, kad lietuvių tauta, jos kamienas tevyneje, būtų tiksliai informuojamas apie dabartinę politinę situaciją ir jos atspindi lietuvių ir jos kaimyninių tautų atžvilgiu. Tai išaugo musu partizanų kraują kada rezistencijos vadai suprātę amerikiečių politiką, laukti iki ju tauta suprās su tiramąją karu neišvengiamumą, pataupyti mažos tautos jėgas didžiajam kryžiaus karui.

Laisvųjų žurnalistų kongresas

"Rytu Europos, Balkanu ir Pabaltijo laisvųjų žurnalistų federacijos" kongresas įvyko Londone. Kongresas prasidėjo viešu dideliu mitingu, kur po miesto mero kalbos pranešimus padarė lietuvių (Bajorinas), čekų, lenkų, ukrainiečių, vengrų, bulgarų ir rumunų atstovai. Kitą dieną buvo suruoštas priėmimas anglų žurnalistams. Trečią dieną prasidėjo kongreso pirmininku buvo išrinktas čekas, o vicepirmininkais estas ir lietuvis p. J. Lanskoronkis. Šis pasatarasis buvo taip pat išrinktas vicepirmininku i federacijos valdybą. Pirmininku liko lenkas Wierzbianski.

SSSR ARTILERIJOS ŠVENTE

Kaip praneša oficiali SSSR agentūra TASS, lapkričio 20 d. visoje SSSR buvusi švenčiama artilerijos švente ir visose vad. sąjunginiu respubliku sostinėse buvo paleista po 20 artilerijos salviu. Jos buvo paleistos ir musu Vilniuje.

Toliau autorius primena, kad prieš daugeliu metu, Vakarų pusrutulio žmonės, švelniusi susiinteresavimu tebejo kontinentinei Europos dalyje augančiai nacizmui ir fašizmui.

"Jie daug blogo padarė žmonijai. Dabar mes matome, kaip auga ir koki dideli pavojai žada žmonijos laisvei kitas "izmas", kuris gime prieš 38 metus, augo palengva, bet tolydžio ir kuris vadinamas komunizmu. Deja, ir i šią pabaisą mes žiurime su pernelyg švelniu susiinteresavimu.

"Paskutinytis "izmas" savo augime naudojo daugiau metodiskumo negu nacizmas, kuris šoko iš olos tuolu, kai tik pajuto turis pakankamai jėgos. Nacių jungtinės karinės jėgos tuoju eme griauti kaimus ir miestus, nes nacjai dar neturejo reikiamo diktatoriško metodiskumo. Gi komunizmas — nesunaikina pastatu, bet sunaikina žmonių sielas ir pačius žmones.

Taip pat ir DP — yra daug kentejė nuo komunistinio pragra. Jie kentejo ir nuo fašizmo. Daugelio ju velduose ir dabar atsispindi baime, pergyventa Dachau koncentracijos stovykloje ir kitur". Taip baigiamas laiškas.

Vatikano Radijas Lietuviškai

Nuo lapkričio vidurio Vatikano radijo stotis lietuvišką programą transliuoja 4 kartus: pirmadieniais, trečiadieniais ir šeštadieniais 8 val. vakare, o sekundadieniais 3 val. po pietu vidurio Europos laiku.

Philadelphia

— Naujuose Metuose, ty, sausio 1 d., šv. Jurgio parapijos mokykloje, įvyko Katalikiško Fraternalinio Susivienijimo 20-tos kuopos nariu susirinkimas. Tulas asmuo atsineše i susirinkimą ir pirmąjį numerį "Teviškes Žiburiu", kuri itelke vienam iš aktyviausių Philadelphia lietuviu, Jokubui Šolonskiui, prašydamas, kad kuomet jis perskaitys, itelktu kitiems. Susirinkusiuju tarpe kilo didelis susidomejimas tuo puikiu ir labai gražiai išleistu laikraščiu.

Gražios sekmes naujam lietuviškosios spaudos nariui Philadelphiajoje yra apstipęvusi garai musu menininkams, naujakraue, soliste Juzė Augaityte, kuri čia praminta lakštanga. Teko patirti, kad musiske lakštanga šeštadieni, 21-rio, sausio, dainuos vietos Lietuvių Muzikalinėje Svetainėje, dailės ir meno vakaro parngime.

— Gruodžio 29 d. mire, o sausio 3 d., po iškilmingu gedulingu pamaidu, buvo palaidotas philadelphiečių lietuviu gerbiamas ir mylimas 2-rojo Pasaulinio Karo veteranas Jurgis Jaskielevičius, vos 29 m. amžiaus.

Jo laidojimu rūpinosi gerb. Dominikas Eraminas. I šventojo karsto — Holy Sepulchre — kapines vėloni palydėjo gražus būrelis lietuviu.

A. A. Jurgis Jaskielevičius tarnavo amerikiečių armijoje, 57-tame Signalistu batalione. Mirdamas paliko keturis brolius: Joną, Antaną, Juozą ir Petrą ir tris seseris: Oną, Bertą ir Stelą. Taręs jam: amžiną atilsil, jiems pareiškiu savo širdingausią vėšą užuojautą.

Kazys Vidulskas.

KINO STUDIA PROPAGANDOS REIKALAMS

"Tevynes Balsas" džiaugiasi, kad Vilniuje, Zveryne, jau pradėta lietuviškos kino studijos statyba. Girdi, tai busisq istisas miestelis su specialiomis filmavimo reikalams skirtais paviljonais, laboratorijomis, garu irasymo studijomis ir vilomis, kuriose apsigyvensiq lietuviškojo ekrano žvaigždes. Čia busisq kuriami pilno metražo lietuviški filmai. Ten jau persikelę kino kronikos "Tarybu Lietuva" personalas. Maskvos ir Leningrado institutuose mokąsi eile stipendininku, siekdami kino operatoriu ir inžinieriu specialybju.

Skaitai ir, neiscentę, šypsteri — ką gi iš tikruju veiksminejoji studija? Kokius filmus starys ir vaidins "lietuviškojo" ekrano žvaigždes?

Deja, jau dabar galima pasakyti — naujoji kino studija tebus paprasčiausia filiale maskvines propagandos viešpačiu ramkose, rodanti "laimingą ir žydinti gyvenimą išlaisvintoje Lietuvoje". Okupantas nesitenkina vien spauda. I savo propagandos vežimeli jis ketina ikinkyti ir kiną. Musu tautos fitzinis ir moralinis naikinimas vedamas pačiomis moderniskiausiomis priemonėmis.

SOVIETINIO MOKSLO STEBUKLAI

Tulas F. Mikalauskas iš Ukmerges tame pačiame "TB" numeryje pateikia reportažą — "Laiminga šeima". Jis pasakoja Ukmerges radijo punkto vedėjo pavaduotojo Algirdo Leonavičiaus istoriją — kaip šis karu metu buvęs atsiduręs Vokietijoje, "vergavo" amerikiečiams ir pagaliau "išlipęs iš mašinos" netoli nuo savo namu.

Didžiausias stebuklas, pasirodo, įvyko su Leonavičiaus žmona. Drg. Leonavičiene, vyrui krauju prakaituojant amerikiečių "vergiuje", per gąmetu suskubo pasigeretinq karjerą padaryti. Leonavičius iq Stalino saules deka atrado vaistininkes pareigose. I Leonavičius nustebęs, kad jo žmona, kuri tebuvo baigusi vos keturis pradžios mokyklos skyrius, dabar jau i vaistininkes iš-

ėjusi... Matyt, vargšelis, dar nebuvo pilnai išisqmoninęs, kad jau randasi ne amerikiečių "vergiuje", bet NKVD žinioje Lietuvoje...

Drg. Mikalauskas nepaaiškina, kaip toji vos keturis pradžios mokyklos skyrius baigusi moteris per toki trumpą laiką suskubo vaistininke pasidaryti. Tai jau sovietinio "mokslo" stebuklai. Girdi — "baigė farmacininku kursus ir mokėsi neaktyvaizdiniu budu"... Tai pulki atestacija mokslui sovietu okupuotoje Lietuvoje. Juk nepriklausomybes laikais, norint tapti vaistininke, reikėjo ne keturiu pradžios mokyklos skyriu, bet... gimnazijos brandos atestato ir universiteto diplomo...

Musu vaistininkei tada, aciu Dievui, žmonių nenuodydav... **RASYTOJU ZEMELAPIAI IR SIBIRAS**

"TB" pranešimu — Lietuviu Literaturos Institutas atidave spaudai lietuviu rasytoju zemelapi. Esq, šiame zemelapyje busiq suzymetos 170 rasytoju gimimo vietoves su ju gyvenimo svarbiausiomis datomis. Ta pati istaiga ruošianti ir lietuviu rasytoju kelioniu zemelapi, noredama pavaizduoti vietas, kur gyveno ir lankėsi lietuviu rasytojai — ju kelioniu maršrutą. Idomu, ar jame bus uzfiksuotos tik Stalino "patep-tuju" keliones i Maskvą ar gal but ir... išvykos iSibirą... Juk ir iSibirą šiandien jau yra iskeliaujas ne vienas rasytojas — pradėdam Vytautu Bičtunu ir baigiant Kaziu Boruta.

KIPRAS PETRAUSKAS DAINUOJA O ŽMONA TYLI...

"Nemuno upes — gražuoles vaizdas. Placiai sklinda čia lietuviška daina". Dainuoja TSR liaudies artistas K. Petrauskas. I jo namus vel sugrižo šeimos laime. 1948 metais is perkeltuju asmenu stovyklos Felbach-Wuerttemberg drauge su dukterimi grizo jo žmona — Elena Zalenkevičiute... — tai propagandinis vaizdas is centrinės dokumentiniu filmu studijos išleistos trumpo metražo apybraižos — "Jie grizo i tevyne".

IŠ ANAPUS

Filmas, aišku, pradėdamas Maskvos scenomis. "TB" tvirtintu ekrane žiūrovas pamato, kaip... "sparčiai auga Tarybu Sąjungos ekonomika, šalies darbo žmonių materialinis gyvenimo lygis, visose broliškose socialistines valstybes respublikose klesti kultura ir menas"... ir tt. Neužmiršamas, žinoma, ir penkmečio planas. Ir tik paskui, išsėmus "placiosius tevynes" temas, atsimeciami i Lietuvą grizę dipukai. Reikia juk ju draugams, pasilikusiems DP stovyklose, parodyti, kad jie sveiki ir gyvi pasieke Lietuvą.

Mąsnamaisiais kirmineliais ant propagandines meskeres kabliuko užmauti patys didžiausi i Lietuvą grizę veidai: žurnalistas Oškinis, prof. Kairiukšcio dukra Silvija ir Zalenkevičiute su dukrele... Apie kitus filme nekalbama. Su jais, be abejo, NKVD dideliu ceremoniju nedare...

Kairiukštyte studijuoja literaturą pas prof. Balčikonį (!), Oškinis dirba "Literaturos ir Meno" redakcijoje, o Zalenkevičiute rodo savo vaidybini meną Kauno Dramos Teatro scenoje. Kipras Petrauskas dainuoja, džiaugdamasis sugrižusia šeimos laime, tačiau jo žmona, kuri, tremtyje budama, kartais "padainuodavo" keletą posmeliu tremties spaudos puslapiuose apie bandiq meilę, tuo tarpu tyli... Matyt, ne taip jau linksma tarybu Lietuvoje... O gal rašo poemą Stalino garbei, dekodama už išvadavimą is DP kapitalistines nevalios?... **Vyt. Kastytis.**

KAS ATSTATYTA ŠIAULIUOSE?

Tevynes Balsas Nr. 3 is 1949 m. lapkričio 1 d., skelbia, kad per tuos 5 metus is sugriautu Šiauliu jau yra atstatyta šie viešieji pastatai:

1. Geležinkelio stotis,
2. Miesto Dramos Teatras,
3. Kino teatras "Kapitolis",
4. Berniuku gimnazija Telšiu gatvėje,
5. "Aušros" gimnazija ir
6. Miesto poliklinika.

lą yra tik neįsimenelio svaiciojimas. Keista taip pat, kad tyrimas pavestas visai pašaliniam žmogui, ne specams. Nejaugi Lietuvoje nebėliko nei vieno istoriko, archeologo ar muziejininko? Kiek mus pasiekia žinios, ju ten dar turetu buti. Bet gal jie nemaloneje?

"TB" dar minimas Anykščiuose tebeveikiąs rasytojo Žukausko - Vieniulo prizūrimas Baranauko muziejus. Beabejo tai žinomoji Baranauko kletele, kurią bolševikai pavadinose skambiu muziejaus vardu. Telšiuose tebeveikia "Alkos", Šiauliuose "Aušros" muziejai. Kaune, Donelaičio g. 9, busiq atidarytas Petro Cvirkos, o Jurbarkė vokiečių sušaudyto skulptoriaus V. Grybo memorialiniai muziejai.

"NEW NEEDLE"

Elektr. mašinomis surenkama mot. kojinių nubėgusios akys. Priemimo punktai:

1. 899 Dundas St. W. P. Kairio groserne, Toronto, tel. WA0062.
2. 415 Roncesvalles "Re New" rubu vailykla, Toronto, telefonas LL 1451.
3. Paštu siusti J. Karka vardu, 409 Perth Ave. Toronto, telef. KE 3491.

PIGIOS KAINOS

Dabar kruopščiai tiriamos su-

Muziejų viršininko mokslingumas

Girdamiesi, ką gero rusai padaro Lietuvai Tevynes Balso redaktorai pereitu metu spalio 10 d. Nr. 7 rašo:

Šm. spalio mėn. pirmomis dienomis Muziejų Valdybos viršininkas Pr. Paplauskas surengtoje spaudos konferencijoje pranešė apie surastus labai vertingus buv. Tiškevičiaus muziejus Vilniuje eksponatus iš didžiųjų kunigaikščių laikų: "Po 1863 metų įvykiu Vilniaus generalgubernatoriaus Muravjovo isakymu didėle dalis eksponatu buvo išgabenta iš Vilniaus. Apie tolimesni ju likimą nebuvo žinoma. Ir štai visai neseniai mes sužinojome apie vertingus eksponatus, kuriu jau nestikejome rasti. Pasirodo, kad jie buvo nuvežti i Maskvos kunigaikščių Rumiancevu muziejų. Šis muziejus egzistuoja ir dabar. Istorikai tvarkydami sandeliuose esančias medžiagas, surado ten daug buvusio E. Tiškevičiaus muziejus eksponatu. Apie tai buvo pranešta i Vilniū. Paaiškėjo taip pat, kad dalis medžiagos pateko i istorinį muziejų Maskvoje ir i "Ermitažą" Leningrade. Ekspонатu tarpe — Gedimino vėliavos ženklas — lazda, Vytauto pulku vėliavos, didžiųjų kunigaikščių diplomatiniai aktai, nežinomo užsienio menininko darbo delviu statula, kuri, kaip spėjama, buvusi Vytauto gimtinėje Kernavėje, ir taip toliau. Dabar kruopščiai tiriamos su-

rustos vertybes. Išyminame "Ermitažo" muziejuje kuriamame surausti neikainojamos vertes ivairiausiu pasaulio tautu kultūros lobynai, Lietuvos istorijos relikvijais tričia du šio muziejus mokslininkai lietuviu — prof. Raudonikis ir prof. Mačiulevičius".

Kai tik bus išaiškinti ir kiti visi šiuose muziejuose esantieji eksponatai, jie bus perduoti musu respublikos muziejams", — baigė savo pranešimą valdybos viršininkas Pr. Paplauskas".

Galai, kad Lietuvos muziejų prieky pastatytas žmogus, kuris daro tokius nemokėsiškus pareiskimus, gerai atestuojančius jo visiqją nenusiimanąją tuose reikaluose. Kur buvo išgabenti buvusio Vilniuje Archeologijos draugijos muziejus rinkiniai (Tiškevičius buvo tik jo kurejas), senai gerai yra žinoma. Žinomi yra ir beveik visi eksponatai Draugas Paplauskas juos lengvai galetu suskusti, jei nusimanytu, kaip naudotis literatūra. Net lietuviškai visai tai buvo gana smulkiai aprašyta specialiaame raporte komisijos, vykusios i Maskvą dertis del tu turtu su bolševikais po 1920 m. taikos sutarties, pagal kurią tie turtai turejo buti atiduoti Lietuvai. Bet rusai tada nedave. Beabejo neatduos ju ir dabar. Ką drg. P. pasakoja apie Gedimino lazda, Vytauto pulku vėliaves ir delves stovy-

BERN. BRAZDŽIONIS

TREMTIS

Iš nebuities i buiti einam,
I realybę iš sapnu,
Palikę savo sielos daigą
Kitiems keleiviams dovau.

Pro rasą žiedas prasiskleidžia,
Pro tylą — atgarstai mirksni...
Džiaugsmat užgydys mirksnio žaidžą,
Bet neužgydys amžinos

Tevynės ilgesio... Ir toji
Sios žemės žemiška naktis
Kankins, ir griaus mus amžinoji
Žmogaus gyvenimo tremtis.

Tremtinys tarp žmonių

J. Kuzmickis

ŽMOGUS klaidžioja gyvenimo kryžkeleimis, ne kartą blaškosi ir aimanuoja.

Žmogus nenurimsta, kai jo kišenėje žvančia mamona; žmogus sielvartuoja, kai jo kišenės tuščios.

Žmogus nerimsta ir nuolat įieško savo gyvenimo prasmės; žmogus giliai susitelkęs mel-džiasi, nors jo sieloje vaizdai blykčioja dieviškosios Išmin-ties spindulys.

Žmogus nuolat kopina ir žmo-giškojo gyvenimo kalną, nors viršukalnės pro juodus debe-sis neižturi.

tuolis ir beturtis. Išminčius, pir-ma išradęs mirtį nešamčius ginklus, suka galvą, kaip nuo ju išsisaugoti. Prasčiokelis, negaledamas suvokti, kaip tau-tu vadai daro nuolaidas ištisu tautų pavergėjui, susirupinęs mąsto apie savo tėvynės lais-vę. Turtuolis nemato vargstan-čiu, dažnai nemoka suprasti pasenusio darbininko ir su Henry Fordu sako: "Kai dar-bininkas pasensta, — pradeda pelyti ir rudyti". Beturtis neper-pranta, kaip šalia turto tiek vargo klesti, ir griebiasi Mark-so ir Lenino doktrinos.

Taip yra dėl to, kad paselęs žmogus užmuša Dievą savo viduje, o paskum gyvenimo aikštelėje reikia: "Kur tiesa? Ko-dėl jos nerandų?" Juk didelis išminčius ir didelis šventasis Augustinas pasake:

— Kur suradai tiesą, ten su-radai surad Dievą, pačią Tie-są...

2 — — — —

GALVOJANT tik apie savo interesus, — galima nepama-tyti visos gyvenimo realybės, kuri spaudžia atskirus asmenis ir tautas.

Gyvenant tik savo rūpes-čiais, nematomą užvertku ir paraudusiu akiu, nepastebima ištiestu ranku.

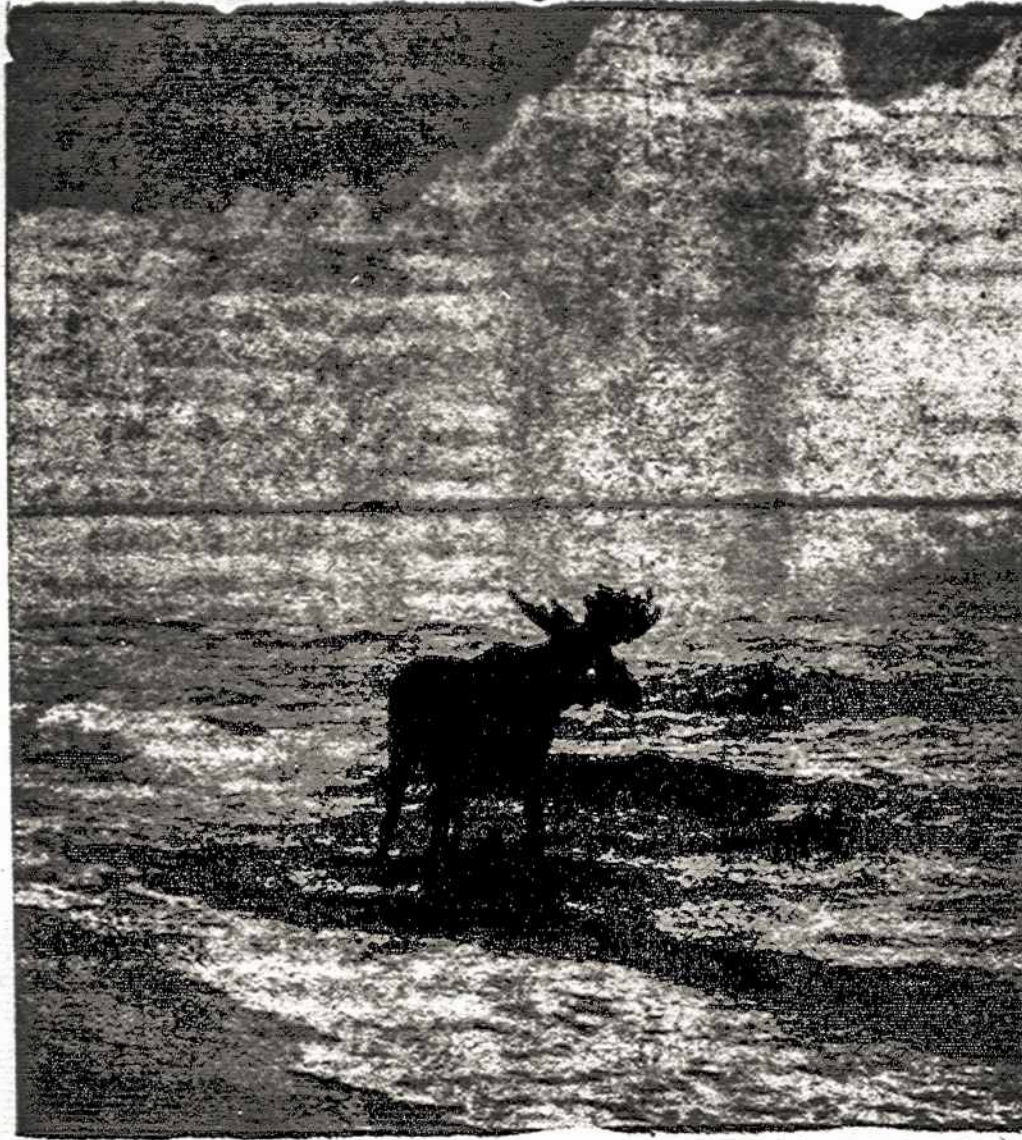
Apie tokius labai aštriais žodžiais kalba Montalembert: — Viso to akivaizdoje rami-miegokite ir džiaukites pa-siseikimais, Europos valdovai, valstybių vyrai ir diplomatai ir

Dr. Vyduno linkejimai

Dr. Vydunas, pasitraukęs iš rusų zonos ir gyvendamas Det-molde, visą laiką svajojo ap-lankyti Berlyne gyvenančias dvi seseris, kurios ten pernešė pastarojo karo žiaurumus. Nors ir baigdamas 83 amžiaus me-tus, jis nepabijojo tolimos kelio-nės sunkumu ir šventės pralei-do pas savo seseris, kuriu vie-

ra dar vyresnė. Berlyne Dr. Vydunas viešėjo iki sausio 10 dienos.

Sis garbingasis lietuviu dva-sios žadintojas, žmoniškumo skelbėjas ir Maž Lietuvos žy-musis veikejas savo priete-liams Toronte š.m. sausio 1 d. laiške iš Berlyno, be jėms tai-komu graziu minčiu, rašo:

Lietuvos pajuryje

"Keliame iš Detmoldo Berly-nan mane labai paveikė, ale dabar jaučiuosi jau kiek atsi-gavęs. Tiesa, visokie senatves pažymiai jau slepia. Vis delto atsimeinu saviškius, visus tau-tiečius tyliose valandose. Skaus-mai užplusta ir vel nuslenka.

Vis kartojasi mintis, kad vist mes goblami visa nušviečian-čios Išminties, visa gavinan-čios Meilės bei Malonės, visa vykdančios Šventos Valios bei Galios ir tada širdis atsigau-na. Ir taip tylume porimdamas, at-simeinu visus man artimus ir mylimus... Vis stengiuosi iš-manyti prasmę to, kas Jums su-teikta. Juk negali būti kitaip, kaip kad ir skausmais Didžioji Meile ir Malone žadina Jojoj atsibusti ir Jojoj nusimanyti. Ir man rodosi, kad viskas, kas vi-sai tautai uždeta, yra Malonės apraiška. Todėl savo maldose ir vis prašau, kad butu stiprina-mos visuose tautiečiuose visos dorybės, jeib pavyzdinai butu kitiems žmonems, kuriu tarpe jiems dabar tenka gyventi. Bet prašau ir tai, kad visiems ir Jums nuimtu skausmus ir su-teiktu širdies ramybę. Kurie kreipiasi Dievopi, tiems jis ir ar-tinasi su savo Palaiminimu ir iškelia iš visu niukumu"...

jus taipgi, konservatoriai už bet kokią kainą. Užmerkite akis akivaizdoje kraujo tvano, ku-ris tvinstai iki jusu koju. Už-kimškite ausis tam sielvartin-gam riksmui vaiku ir išniekin-tu moteru, jaunu žmonių ir se-niu, kuriuos tremia... Miego-kite ir džiaukites. Galvokite tik apie savo spekuliacijas, apie išvoro pelną, apie nuostabius malonumus...

Baisus kontrastas: ramus miegas ir tremiamuju riksmas; pigus džiaugsmas ir varvan-tis kraujas; sotus gyvenimas ir naktys be pastogės...

Tačiau ir vieni ir kiti — žmo-nės; tokie patys žmonės, su-vertvi Dievo paveikslu ir pana-sumu.

3 — — — —

DVIDESIMTASIS amžius di-džiausios neteisybės aukas, ne-galinčias sugrįžti i savo gim-tuosius kraštus, pavadino dis-placed persons (išvietintais as-menimis).

Tačiau tas pats pavadinimas tinka visiems tiems, kurie at-siplešė nuo senu tradiciju, nuo seno tikėjimo ir nuo visu isi-pareigojimu.

Sir Walter Moberley tvirtina: — Didžiuliuose Europos ir Azijos plotuose pristigo ipere-lgojančiu istikinimu; viešpatau-jas sumišimas, apsvaigimas, nesantaitka. Visa tradicinio ti-kejimo, papročiu ir jausmu struk-tura, ant kurios išauga istikli-

nimai, sugriuvo. Visur pasaru-lyje sudužo forma, auklėjanti ipročius. Visur detronizuojami dievai, kuriu vietą užima tuš-tuma. Protiniai ir dvasiniai dau-gumai šiandieniniu žmonių yra displaced persons.

Tas pats mintytojas siulo aišku ir suprantamą receptą:

— Pradžioje reikia, kad krikščionys panoretu visu rei-kalau laikyti savo pačiu reika-lais.

4 — — — —

LIETUVIŲ tauta išsklaidyta. Šiandien nera tokio kontinento, kur neimanuotu ir laisves ne-siilgtu musu žmogus.

Lietuviu tauta, sunkiose

K. Griqaityte-Graudušiene.

LAUKIMAS

Kokia maža viltis,
Koks didelis laukimas:
tarytum iš širdies
tau rakšti skaudžią ima.

Kartoj man tada
po nuotakos šydu,
belaisvi mielasai,
kad nesugrįsi tu.

Seniai praėjo jau
žadetas traukinys,
o aš nakties tamsoj
Tavęs dar laukiu vis.

Tušti tušti namai,
man šalta, aš drebu...
...gal likt čia amžinai
po gedulo šydu?...

"Skauto" 4-taji Nr. pasitinkant

Tyla pasiryžimo, kantry-bes ir darbo vaisius, lietuviškos skautijos pasulyje pasirode ketvirtą kartą. Dar tik ketvir-tą, o pažanga jau stebėtina (tu-rint galvoje menką spausuve-lę, finansinius sunkumus ir vu-teikta. Juk negali būti kitaip, kaip kad ir skausmais Didžioji Meile ir Malone žadina Jojoj atsibusti ir Jojoj nusimanyti. Ir man rodosi, kad viskas, kas vi-sai tautai uždeta, yra Malonės apraiška. Todėl savo maldose ir vis prašau, kad butu stiprina-mos visuose tautiečiuose visos dorybės, jeib pavyzdinai butu kitiems žmonems, kuriu tarpe jiems dabar tenka gyventi. Bet prašau ir tai, kad visiems ir Jums nuimtu skausmus ir su-teiktu širdies ramybę. Kurie kreipiasi Dievopi, tiems jis ir ar-tinasi su savo Palaiminimu ir iškelia iš visu niukumu"...

Vedamajame, Kanados lietu-viu sk. dvasios vadai, kun. S. Kulbis, S. J., rašydamas apie šv. Kaledu džiaugsmą primena, kad Dieviško Kudikelio užgl-dymas tebuna mums paguodos šaltiniu svetimoje žemėje, nes ir jis buvo pirmuoju krikščio-niškosios eros tremtiniu Egipto žemėje. Toliau pskn. L. E-tas rašo apie šviesuosius pavyz-džius, paminėdamas pirmasias Lietuvos Nepriklausomybės au-kas — savanorius. J. Kardelis patiekia staigmeną: "Pascualis

mažas Lietuva didele". Sutin-kant su autorium tenka pri-pažinti, kad per pastaruosius tremties metus nemaža priside-jome prie Tautos išgarsinimo, o tua labiau, anot J. K., plačiai po-pascualit išblaškytieji lietuviai skautai šia linkme gali daug nuveikti. Pašnekesyje su vyres-niosiomis skautėmis-tais, sese Vaiva teigia, kad žmonės suge-bą sujungti tris pagrindines ypatybes — harmoningumą, heroiskumą ir šventumą — i bendrą vienumą, mums palie-ka neužmirštami. Poetas Vy-tautas Tarvainis rašo už šir-dies tvirtanti laisvą iš lietuviš-ku girtu gudumos. Rašo jis sa-vo draugui kažkur laisvame pasulyje esančiam. Liudnas tai saku išskvepintas popieris, kuriame jauti varganą atsisky-reliu gyvenimą ir patiri liud-nas žinias. Dalis draugu yra žuve, o kiti nežino ką atneš ši diena ir mergaitė, kurią drau-gas kaž kada mylejes, jau nu-ėjusi su kitu. Motinos linke-jimuose pajunti tikrąjį poeto sielą:

Nuo motinos linkejimai! Prieš mirti praše perduoti ir jei su-tiksiu, jos laiminimu išbu-čiuoti tau akis. Ar tu prisime-ni, prie musu kryžkeles Mari-ją širdžiai perdurtą — taip tu-vo motiną jie durtuvais su-bode, kai neilode per duris.

Pradėta spausdinti Stasio Č. "Girtu ereliai", 2 v. drama iš ivykiu 1946 m. Kazlu Rudos miškuose. Ale Poškute jaunojo skauto lupomis maldauja ne-liudeti Brangiąją Tėvyne, tikisi ją išvaduoti ir prikelti Vytau-to Didžiojo dvasią. Laisvajai Valandelei ivedamas uždavi-niu skyrus, kuriam vadovauja Alg. Eismontas. Mašiotas rašydamas apie gerus darbelius, primena skautams plačias ga-limybes geru darbeliu dirvo-je. Vertimas iš Jamboree patiš-kinai, kas paskatino ikurti skau-titiją Amerikoje. Organizainio gyvenimo skryjuje patiriame kaip kruta' besiorganizuoją skautai ivairiose Kanados ir Amerikos vietose. "Linksmajame Skaute' randame nuotakin-gą dalykeli apie pakaruokli.

Apskritai ketvirtasis numeris sudaro mažo žurnaliuko ispu-di, kuris malonus pavartyti ir ne skautui. Gi kuris nors kiek jau-čiasi esgš skautas, laikraštuką turetū butinai utreti. Pagal redakcijos pasisakymą "Skau-tas" išėina kartą pr mensesi, me-tams kainuoja \$2, pusei metu \$1, redaguoja Redakcija K-ja, adresas: "Ruta", Box 78, Rod-ney, Ontariq, Canada.

S. Meškutis.

LENKU LAIKRAŠTIS APIE LIETUVĄ

Philadelphia. Vietos lenku savaitraštis "Ameryka-Echo", turi puslapi, pavadintą "Kacik dla wszystkich" — kamputis visiems, kuriame spausdinami straipsniai ivairiausiais klausimais grynai autoriu atsakomy-be. Sausio 1 d. numeryje JAV buvo išspausdintas seno JAV lietuviu P. Vidiausko straip-nis, pasirašytas "Stary Litwin", pavadintas "Seno lietuviu po-žubos". Jame didelio patrioti užsidegimu, romantiko akimis, autorius istoriniais argumentais irodinėja lietuviu tautos vertingumą ir reikalą dabartinėje padetyje lietuviams ir lenkams "bendrai kovoti su bendru prie-šu".

MARIJA RAMUNIENE

Kaledos Kanados vienuoje

Sniegas jau papuoše žemę
Ir žvaigždėm sužibo dangus,
Ir žmogišką širdi neramią
Jausmas užliejo gairvus.

Lietuva, žeme gimtoji,
Kancioj tu taip iškilai.
Dvasia nemaria byloji
Širdin gimtines aidais.

Kol skambes tik daina visagale,
Ji mus kels ir gyventi ir mirt,
Sutrupins ir pamčius, nedidį,
Kraštą pergales dvasioj pakels.

Vakar praėjo tylios Kučios. Ir deganti eglutės šaka nepa-kvipo kambaryje — vienodai švietė margos elektros lemputes. Visai skirtingos Kučios nuo tu, kurias prisimena Aliukas stovyk-loje. Eglute — popieriniais žaislais papuošta, mažai žvakučiu, bet daug, daug vaiku; tiek daug dainu pridainuota, tiek daug žaidimu, rateliu su seniu šalčiu prizaista, kiek triukšmo, juo-kull... Čia gi taip tylu! Tik išėik iš namu — aplinkui ne gyvos dvasios. Viršuj šviečiantis dangus, žemai — lygus, platus lau-kai, ir upe, ir ežeras, ir kelias — viskas balta, balta. Ir tas vie-nodas baltumas Aliukui net širdelę suspaudžia. Kad taip čia bent kartais ateitu pažaišti Vytukas. Jie iš to sniego seni šalti lipdytu, čiužinetu ant ežero.

Tyla neatsiliepia joku garsu. Tik kartais suloja šuo, ar tevas kokiū irilankiu barskinka. Ir paslidinęs vienas, Aliukas grįžta i vidu. Čia jis didžiąją dienos dalį praleidžia tik su sesute Rasele, Ak, toji Rasele dar tokia mažai! Jai tik žaisti su lelytėm ir paveiksluku žiureti. Ir kai jis jau skaito jau visiškai nuzulintą "Meškiuką Rudnosiuoką", ji tuoj jau dainuoja: "Žliumpu, pum-pu, žliumpu pumpu" ir neišklauso pasakos iki galo. Ir taip lau-ktosios Kučios praėjo liudnai. Mama trusesi, švarino, vire, puosė kambarius. Buvo eglute uždegti, buvo plotkeles, kurias paštu atsiuntė lietuvis kunigelis, buvo kistelius tikru sponguoliu, kurio stovykloj jie niekada negaudavo, buvo vaisiu sriubos, sal-

dumynu. Bet mamyte, lauždama plotkeles verke, o tetis buvo toks rimtas, susimąstęs. Pavalgę jie visi giedojo "Sveikas Jezau mažasis"... Senis šaltis, kurio nei Aliukas nei Rasele nepa-mate, paliko po eglute pačiužas, rogutes, didelę lelę, kurią ap-sikabinusi Rasele ir užmigo.

Ryte anksti jie ejo toli pas kitą fermeri, kuris juos savo auto-mobiliu nuveže i bažnyčią. Ir čia visi veidai svetimi. Kunigas angliškai pamokslą sake, ir žmones angliškai giedojo "Silent night", tik mažutis Jezulis prakarteleje tas pats, ir Jezulio Motine-le, ir šv. Juozapas, ir net avelės tos pačios, kaip kad jis prisimena matęs Kauno Jezuitu bažnyčioje, taip jis atškieciausiai prisimena, ir mama sako, kad prakartele tokia pat, kaip kauniške. Tas Jezulis prakarteleje toks savas, lietuviškas, labiausiai Aliukui patikęs.

Ir vel kelione atgal baltais tuščiais laukais. Tas pats kam-barys — svečiuosna niekas neatvyko. Net ir taip labai lauktoji "Eglute" dar neatejo.

Mama ruošė stalą, tetis sukinejo šeimininku jiems paliktą nau-dojuimui radijo — staiga, ak, ar tai gali tikrai būti, staiga suskam-bo, pasklido po visą kambari garsai lietuviškos Kaledu giesmes "Gul šiandieną jau ant šieno"... Mama atbėgus su lekšte ran-koje net suklupe prie radijo ir pritare drauge, ji net nepastebėjo, kad jos akys sudreko, bet lupos šypsojosi. Tetis pasiėmė Rasele ant keliu, o kita ranka apkabino ji — Aliuką.

— Giedokime, vaikai, drauge — dabar tikros Kaledos.

Ir rodos Aliukui, išnyko vienišoji farma, platus, lygus laukai, jie sėdi tevelio teviškes seklyčioj (apie ją tetis vis pasakoja sek-madienio popiečiais) ir ne radijo bangomis atsikrėjo "Lithuanian folks songs", jam rodos, kad gieda abu seneliai, dede Petras iš Suvalkijos girtu, teta Ona iš tolimojo Sibiro. Ir seke daina dainų, vis gražesnes. Ak, tai buvo gražiausios iš dainu, kurias Aliukas begirdedavo, sukinedamas tą mažąją rudą dežutę. Ir mama jau vel šypsojosi, o tetis žerintom akim, pilna krutine trauke, "Nurimk, sesul, gana raudoti"... "Lietuva, brangi mano tė-vyne", visa taip pakito. Išvities pro langą saules spindulys po-mate kaip tevas glostė vaiku galveles, veliau pakele motiną nuo žemes, apsupo ją ore, pabučiavo:

— Birutele, gavome nuostabiusią Kaledu dovaną, kurios niekada nepamiršime.

Tevas vel surimtoje ir tvirtai tare:

— Vaikai, jus dar maži, bet žinokite gerai. Mes nesame vieni šioj nuočiojaj farmoj. Musu yra tukstančiai, išsiblaškę po plačią Kanadą, Ameriką, Australiją, Europą. Daina teviškes gimtosios ilgesiu gyvena musu krutineje. Ji aidais gražina mus i teviškes

Rokossovskis Varšuvos sukilime

Buvęs vyriausias lenku pogrindžio vadovas, gen. Bor-Komowski, ir tuo pačiu laiku Rusijoje suorganizotos lenkiškos kariuomenės vadovas gen. Berlingas gerokai nusėbo, sužinoję apie Sovietu maršalo Konstantino Rokossovskio pasiryžimą vyriausiuoju dabartinės Lenkijos kariuomenės vadu.

Šios tris generolus likimas buvo arti suvedęs 1944 m. Varšuvos sukilimo metu. Gen. Bor buvo vyriausias Varšuvos sukilėlių vadovas, gen. Berling — Rusijoje sudarytos lenku armijos vadovas, o maršalas Rokossovskis — vyriausias rusu kariuomenės vadovas Lenkijos teritorijoje. Tai buvo laikas, kada Varšuvos laisvės kovos buvo pasiekusios zenitą, sukilę lenku vyrų, padedami moterų ir vaikų, didvyriškai kovojo be tinkamo ginklu ir aprūpinimo, prieš organizuotus vokiečių divizionus. Prie pat Varšuvos priemiesčių stovėjo Rokossovskio raudonosios armijos pulkai, o taip pat ir gen. Berling raudonoji lenku kariuomenė. Jie savo akimis matė degančią Varšuvą ir girdėjo besikaunantių didvyrių pagalbos šauksmus. Ir šiuo momentu išsprendė šiu tris žmonių likimas.

Gen. Bor ryžtasi vien savo tevynei tarnauti. Vokiečiams okupavus Lenkiją, gen. Bor lyžtingai organizuoja pogrindį. Suemoms tiesiogini viršininką gen. Grot, jis lieka vyriausiuoju pogrindžio vadu. Ypač gen. Bor buvo puikiai suorganizavęs lenku rezistenciją pacioje Varšuvoje. Ilgas Varšuvos sukilėlių laikymasis prieš vokiečius yra geriausias šito įrodymas. Visa gen. Bor praėjusi, jo kariški gabumai ir karžiškas vadovavimas Varšuvos sukilimo, lyg sakytė sake, kad busimojoje laisvoje Lenkijoje jam bus lemiami atsistoti pacioje lenku kariuomenės vadovavimo viršūnėse.

Kas gi yra gen. Berling? Prieš karą jis Lenkijoje nevaidino jokios didesnės ples: buvo žemesnio rango lenku armijos karininkas, be didesniu gabumu ir atrodo, be reikšmingos ateities. Berling pradėjo kilti Rusijoje. Karo metu jis patenka rusu nelaisvėn ir ten pats pasiūlo organizuoti, pagal Stalino reikalavimus, lenku kariuomenę. Tam misija jam buvo pavesta. Berling suorganizavo lenku pulkus Rusijos teritorijoje. Žinoma, ji ir jo lenku kariuomenę labai rupestingai prižiūrejo rusu politiniai karininkai. Už Berling ištikimumą sovietams, jam bustmojoje Lenkijoje buvo žadeta kariuomenės vado pareigos.

Ir štai, Varšuvos sukilimo metu, Berling, jau generolo

laipsny, su savo pulkais stovi prie pat sukilusiojo miesto vartu. I jo štabą ateina smulkiuokios žinios apie vykstantį miestelė sukilimą, apie jo tautiečių nepaprastai sunkią padėtį ir apie beviltišką šaukimą jį ir i rusus. Bet jam isakyta laukti. Taip prdeina daug dienu ir nakti. Sukilėlių pagalbos šauksmai vis dideja. Berling pagaliau nugalį patriotizmo jausmas. Jis, nebepaisydamas isakymo, pastūnčia vieną savo pulką i miesto gilumą pagalbeti sukilėliams. Keletą valandų pulkas narsiai kaujasi su vokiečiais, bet greit jis gauna griežtą isakymą, pulką ku skubiausiai atitraukti. Isakymą pasirašęs buvo maršalas Rokossovskis.

Generolui Berling visai tai brangiai kainavo. Jis buvo pašalintas iš komendanto pareigų ir grąžintas atgal i Rusijos gilumą.

Rokossovskis, surtus Varšuvos geležinkelio darbininko. Jaunystėje jis lanke Lenkijoje net karo mokyklą. Veliau jis išvyksta i Rusiją, kur prasideda jo nuostabi greitas kilimas. "Sovietu Rusijos didvyris" ramiai žvelgia i degančią savo teviškę ir i žustantius tautiečius, bet neina jiems i pagalbą. Ramiai jis vykdo isakymą.

Šiandien Rokossovskis yra Lenkijos maršalas ir karo ministris, kada tuo tarpu generolas Bor, už meilę savo kraštui, po Varšuvos sukilimo naciū buvo pataipintas kalejiman, o dabar istremime; generolas Berling užima nežymią vietą krašto apsaugos ministerijoje. Ww.

BAKTERIOLOGINIS KARAS

Columbia universiteto prof. Rosebury yra pareiškęs, kad karo metu gausiose slaptose JAV laboratorijose buvo vykdomi platus tyrimai, kuriu tikslas buvo rasti ir išugdyti tokius kultūras, kurios lengviausiai galetu norimai paveikti žmones ir gyvulius. Tuo pat metu, žinoma, buvo ieskoma apsaugojimo priemoniu. Iš visu tu tyrimu tik labai maža dalele turejusi prieš akis kuo greitesni išsudydymą kuo didesni skaičiais žmoniū ir kuo didesniame plote. Daugiausia buvę ieskoma budu, kaip juos užmigdyti arba susilpninti apkrečiant ligomis, sukeltiant epidemijas. Buvę taip pat stengiamasi patobulinti bakteriologinio fotografavimo techniką ir surasti priemoniu kovai prieš kai kurius gyvuliu ir augalu ligas. Mineto profesoriaus nuomone bakteriologines karo priemones gali buti pavojingesnes ir už atominę bombą, tačiau ju panaudojimas esąs ribotas ir ypač dėl to, kad panaudotu priemoniu veiklos negalima kontroliuoti nei laiko, nei erdves atžvilgiu.

NAUJOS VALSTYBES AZIJOJE

Po Antrojo pasaulinio karo Azijoje atgavo laisvę ir sukure savo nepriklausomas valstybes 7 kraštai: Filipinai, Indija, Pakistanas, Burma, Cejlonas, Izraelis ir Indonezija, kuri, tiesa, yra likusi dar surištą tam tikrais ryšiais su Olandija.

SVENČIU AUKOS

JAV per Kaledo šventes ant keliu del automobilu nelaimiu žuvo 385 žmones. Kitokiose nelaimese per Kaledas žuvo dar per 150 žmoniū. Tuo budu iš viso JAV per Kaledas ivairiose nelaimese žuvo apie 500 žm.

EUROPA BE BUTU

Prie Genevoje veikiančio Economic Comission for Europe prieis kuri laiką pradėjo veikti Housing Subcommittee, kuri tyrineja Europos gyvenamuju namu statybos klausimus.

Daug kur pasaulyje truksta del to, kad karo metu statyba buvo nepakankamai išvystyta. Tuo tarpu Europoje karo metu netik nebuvo statoma, bet dar labai daug buvo sunaikinta. Mineto komiteto duomenimis Europoje truksta 14 mil. butu, atseit vidutiniškai 56 mil. gyventojai neturi butu. Europos minimalis butu pareikalavimas siekia 3 mil. Jei šis reikalas butu tvarkomas tokiomis pat priemonėmis ir tokiu greičiu, kaip tai buvo atliekama prieš karą, tai programa galetu buti išpildyta tik per 22 m. Per tą laiką beabejo butu pareikalavimas pakiltu, nes juk ir gyventoju skaičius auga ir senuju butu tam tikras procentas atpuola kasmet. Europą nuo dideles bedos gali išgelbeti tik perversmas statyboje, kuris igalintu. Kitas labai sunkiai sprendžiamas klausimas yra reikalingo kapitalo suverbovimas. Visa tai dar toli gražu neišspręsta ir 56 milijonai europieciu butu tebelaukia.

— Rytu Vokietijos premjeras Grotwohl, kuris gulejo sovietu ligonineje ir kurio liga buvo aiškinama nemalone ir pranašaujama, kad jis nebegris, "paveiko" ir per Nauju Metu prieminą pas prezidentą Piecką pasake kalbą, kurioje pareiške, kad 1950 m. didžiausias uždavinys esąs Vokietijos suvienijimas ir draugyste su SSSR. Tą pat jis rašo ir savo straipsnyje Einheitspartei organe "Neues Deutschland".

— Maskvos Nauju Metu laidos laikraščiai pirmuosiuose puslapiuose skelbia, kad 20 amžiaus antroji puse busianti komunizmo laimejimo amžius.

— Kinijos premjero lankymosi Maskvoje tikslas esąs sudarymas drauginguo sutarties su SSSR. Tam reikia tik perrašyti kontragentą, nes toki sutarti su SSSR turejo nacionalistine Kinija.

— JAV svarstomas planas Formozos saloje išnuomoti bent 99 metams bazes. Už tai Kinijai butu duota šiek tiek karines paramos medžiagomis. Šios bazes garantuotu Formozos nepaliečiamumą ir išsaugotu nepažeistą JAV saugumo linijas — Japonija — Okinava — Filipinai. Formoza yra 100 myliu nuo Kinijos ir 400 myliu nuo Okinavos.

— JAV 1949 m. atomo skalavimo imonems išleido 633 milij. doleriū, t.y. 10% daugiau, kaip 1948 m. mešis metams numatyta 700 milijonu dol.

— New York dabar turi 8 mil. 200 tukstantu gyventoju.

— Egipte surasta turtinga 2-4 amžk eretiku Gnostiku biblioteka. Iki šiol apie Gnostikus tebuvo žinoma tik iš bažnyčios tevu polemikos su jais. Originaliu ju raštu nebuvo žinoma.

— Sprendžiant visu lenku emigraciniu grupu apjungimo problemą. Londone sudaryta Politine Taryba. I ją isina trys partijos — socialistai, tautininkai ir sąjūdis "Nepriklausomybe ir Demokratija". Liaudininkai i Tarybą tuo tarpu nelejo,

Ar bus išgelbetas skęstantis miestas

Meksikos sostinė yra tarsi pluduriuojantis ir pamažu grimstantis miestas.

Pastatas 10 aukštu neretai per kelis metus nusėda i žemę keletą pedu ir pakrypsta šonam, deformuodamas ir kaimyninius pastatus. Taip pasaulinio garso Meno Rumai nugrimdo 12 pedu, nors jie statyti tik šio šimtmečio pradžioje. Sena Loreto bažnyčia nusviro i šoną virš 3 pedu nuo vertikales. Išitisi namu bloka vietomis sudaro bangų išvaizdą del nevienodo nusėdimo. Viso to priežastimi yra savotiškas gruntas po šiuo miestu. Miestas stovi ant plono žemes sluoksnio, po kuriuo guli šimtai pedu tartum koloidines suspensijos vandens ir vulkaniniu pelenu. Toji medžiaga vietomis turi net 93% vandens ir tik 7% pelenu. Pelenai sudaro lyg kempininę medžiagą, kuri gerai laiko vandenį. Ir toje maseje yra iki 20 tvirtesniu: molio, smelio ir žvyro sluoksniu, bet jie yra ploni ir prisotinti vandens.

Pradžioje namai buvo statomi ant iprastiniu mediniu poliū. Bet jie tetiko pastatams neaukštesniems 3-4 aukštu. Veliau inžinieriai emesi siekti gilesniu, tvirtesniu sluoksniu. Imta kalti poliū vieną virš kito, kol buvo pasiekti molio ar smelio sluoksniai 100-150 pedu gilumoje. Ant tokiu poliū buvo statomi pastatai 10-15 aukstu. Tačiau ir šis statybos budas nebuvo sėmingas. Paskutiniu laiku imta taikyti nauja statybos technika, kuri, atrodo, bus išsprendusi šią sunkią problemą. Pagal

naują principą pastatai laikeli žemeje taip, kaip laivas vandeny. Tam reikaliu yra iskaštama tiek žemes, kad jos svoris butu lygus statomo pastato svoriui. Šią iskaštą, tuščių erdvę užima pastato požemine dalis. Visas pastatas budamas to pat svorio kaip iskašta žeme neduoda papildomo spaudimo i gilesnius sluoksnius, neskesta ir nekenkia kaimyniniams pastatams. Pirmasis tuo principu buvo pastatytas Valst. Loterijas 18 aukstu pastatas, kuri konstruavo garsus Meksikos inžinierius Cuevas. Jo konstravimo metodus taiko eile kraštu už Meksikos ribu.

Minetojo Valst. Loterijos pastato požemį jis trengė atsargai ir 3 vandens balasto tankus: vieną 1200 kub. m ir du po 4800 kub. m, kad jais galima butu atitiesti pastatą, jei jis del kuriu nors priežasčiu pasvirtu. Šiu tanku veikimą jis labai puikiai irode eksperimentu. Vieną dieną paleidęs siurblius užpildė vandeniu šiaurini tanką, sekanti rytą rado pastatą pakrypus i šiaurę 6 colius. Pervargę vandeni iš šiaurinio tanko i pietini, sekantią dieną rado pastatą pakrypusi 6 colius i pietus. Išstūtes visus tankus jis pakele pastatą pusę colio virš normalaus jo lygmens per 24 valandas, o užpildė visus tankus vandens ir nugarazdino tris ketvirčius colio per porą dienu. Visi šio pastato duju, vandens ir kanalizacijos vamždžiai sujungti su gatves linijomis lankšiomis sankebomis.

Šiais metais pradeti montuoti automatiniai trengimai, kurie palaikys pastatą visą laiką vertikalei. Svambalas namui pakrypus sujungs elektros srovę i paleis veikti atitinkamą siurbli, kad užpildžius reikiamą balasto tanką. Namui atsistojus vertikalen, svambalas vel išjungs siurbli.

Minetas inž. Cuevas taipogi nustate, kad ir atviros Meksikos miesto aikštes ir parkai irgi grimsta. Pagalba reperiu netolimuose kalnuose jis nustate, kad miesto lygis nusmuko 43 pedu per 70 metu ir kad grimdimas progresyviai auga. Dabar kai kuriose sleno vietose, paviršius smunka net i pedą i metus. Tai ivyksta, pasak jo, dėl to, kad Meksikos miestas pats isgeria savo pamatus. Miestas isaugo iki 2 su puse milijonu gyventoju. Neuztenkant vandentiekio paduodamo vandens, firmos ir miesto savivaldybe isgręže šulinius iki arteziniu sluoksniu, esantiu keliu šimtu pedu gilumoje. Pradžioje gavo gausiai vandens, dabar mažiau. Del vandens istraukimo traukiasi požeminiai sluoksniai ir miestas smunka. Yra rimtas pavojus, kad miesto kanalizacijos sistema nustos funkcijuoti. Todel saugant miestą tures buti padarytos: uždaryti visi miesto šuliniai, paduota pakankamai vandens iš kalnu ir tt. Tik tuo budu pavyks išgelbeti šį gražiai pluduriuojanti miestą.

Kanados žinios

Kinta kainos
Truputi nuvertinus kanadiški doleri, pradėjo kiek svyruoti ir kainos. Dvi dideles tabako kompanijos — Imperial Tobacco ir Tuckett Tobacco — paskelbe, kad pakelia cigarečių kainą po 1 centą pokeliui. Kitos kompanijos to dar nepaskelbe, bet reikia tikėtis, kad paseks.

Canadian Sugar Stabilization Corporation paskelbe, kad pakelia cukraus kainą 32 centais už 100 svaru. Vadinasi, detalioje prekyboje teks moketi už svarą cukraus daugiau nuo 0,5 iki 1 cento.

Tuo tarpu žemes ukio produkto kainos turi tendenciją kristi arba jau krinta. Ryškiausiai pavyzdžiū tam yra kiaušiniai, kuriu kainos krito maždaug pusiau. Dabar kiaušiniai vietomis parduodami žemiau ukininko savikainos, nes savikaina yra 41 centas už tuziną.

Kodel atpigo kiaušiniai

Kiaušiniu atpigo priežastis yra ta, kad Anglija paskelbe Kanados kiaušiniu nebepirkianti. Kadangi i Angliją per metus budavo isvežama pusantro milijono dežiū, tai vistyru savininkai yra labai susirupinę ir spaudžia vyriausybę imtis priemoniu jiems pagalbeti. Yra galimas dalykas, kad bus nustatyta minimali kiaušiniu kaina — 38 centai tuzinui, nors vyriausybe dar linkusi palaukti. Vyriausybe nori palaukti nors iki tol, kol bus baigtas ruošti užsienio prekybos planas.

Susiaurinamas CNR traukiniu judejimas

CNR paskelbe, kad nuo sausio 9 d. bus susiaurintos tos bendros keleiviniu traukiniu judejimas 25%. Priežastis — anglies atsargu sumažėjimas. Kaip žinome, Jungtines Valstybes ilgai tęsesi ir dabar dar galutinai nepasibaigęs angliakasiu streikas. Tu streiko pasekmes pradėjo buti jaučiamos ir Kanadoje.

Nedarbas Kanadoje

palengva auga. Dideleje daugumoje tai yra rezultatas D. Britanijos naujosios ekonomines ir finansines politikos. D. riu taupymą, mažiau beperka Britanijai ivedus griežtą doleriu Kanados gaminiu. Šiuo metu Kanadoje jau priskaitoma apie 250.000 bedarbiu.

Komunistu ramkos siekia bedarbius

Organizuotas komunistinis pogrindis, veikis Toronto, Montrealy, Winnipege ir Vancouveryje, siekia pasinaudoti bedarbiais ir sukelti krašte tam

tikrą netvarką. Neseniai isistelgusi Bedarbiu unija jau pradėjo reikštis kaip komunistu irankis. Montrealyje jau pastebeti kurstantieji lapeliai bei atsiskaukimai i bedarbius, platinami Unemployment istaigose ir tavernose. Toronte buvo susauktas susirinkimas, kuris ivyko komunistu kontroliuojamos Odos darbiniku unijos patalpose. O gruodžio 28 dieną Toronte ivyko kurstantis mitingas gatveje, ant šaligatvio ties National Employment istaiga, 174 Spadina Ave. Mitingieriu išskirstyme dalyvavo apie 50 policininku. Arestuoti šeši, daugiausia policijai priešišni, asmenys. M.M.

Miesto savivaldybes pareigunu rinkimai Toronte

Sausio men. 2 d. buvo perrenkami Toronto miesto savivaldybes pareigunai: majoras (burmistras), Miesto Tarybos bei Kontroles nariai ir Miesto švietimo tarybos nariai. Miesto majoru absoliučia balsu dauguma (138.320 prieš 19.658) perinktas senasis majoras Mc Callm. Pažymetina, kad komunistai neteko vieno iš dviejų turetu aldermanu. Komunistas aldermanas Charles Sims, išbuvęs toje vietoje net šešeris metus, šiuo kartu buvo nebeišrinktas.

Susidure traukiniai

Gruodžio 29 dieną prie Southesk, Ont., apie 80 myliu i vakarus nuo Toronte, susidure du keleiviniai CPR traukiniai. Vienas ejo iš Toronto i vakarus, o kitas, su geroku paveldavimu, ejo iš vakaru i Montreali. Nelaimė ivyko esant apie 20 laipsniu šalčio žemiau nuliaus ir prie gilaus sniego. Vienas žmogus užmuštas ir apie 25 sužeisti.

Torontiečiai balsavo del sporto sekmadieni

Ontario provincijoje tebeveikia istatymas, draudžias sekmadieni bet kurias apmokamas pramogas, ne tik šokių, bet ir koncertus, kiną ir sportą. Visa tai galima vykdyti tik neimant iš publikos pinigų. Sausio 2 d. balsavimo keliu buvo bandoma pramušti šiuo reikalu pirmieji leda. Buvo balsuojama už ar prieš apmokamą sportą sekmadieniais. Už paduota 88.108 balsai, o prieš 87.793. Dideli sporto megeju entuziazmą tačiau greit avšalde provincijos vyriausybe, paskelbdama, kad tai pacios reikšmes klausimas ir negali buti išspręstas vien torontiečiu. Ji spręš provincijos vyriausybe specialiaime posedy.

SPORTO ŽINIOS

Is "Vyties" stalo tenisistu veiklos

Jau lapkričio men pradžioje prasidedo Toronto miestlo stalo teniso komandinis turnyras, i kuri istojo ir Toronto liet. sporto klubo "Vyties", išstatydamas 2 komandas — vieną i major league ir vieną i senior league. Kaip buvo tikėtasi, musu stalo tenisistai, atstovaujami R. Paskausko, J. Ramonio, Z. Romelkos, J. Gvildžio ir Pr. Gvildžio, pradėjo kopti i viršunes be pralaimėjimo nugalėdami Ryerson Press 14:7, Broadview YMCA — pernykštis meisteris — 16:5, St. Francis Hav. 16:5 ir Hagibors 11:10.

Taškai skaitomi nuo išloštu setu skaičiais. Kadangi yra lošama 3 dvejetu setai ir 18 vienetu setu, tai visuomet susidaro 21 taškas. Vienam vakare gali lošti tik po tris loštus iš kiekvienos komandos.

Aukštosios lygos — major league — ir varžovai turi laimėti tašku:

- Vytis — 8 taškai;
- Broadview-YMCA — 6 t.;
- St. Francis Hav. — 6 t.;
- Ryerson Press — 4 t.;
- Hagibors — 0 t.

Antroji komanda pralaimedama 2 rungt., pirmame rate, nusmuko net i 4 vieta (dalyvauja 8 komandos). Antrame rate tikmes geresnes sekmes. Gruodžio 9 dieną ivyko Toronto miesto atviros turnyras, kuriame dalyvauti buvo atvykę net loštukai iš JAV. Šitame turnyre net du lietuviai pasiekė pusfinali — vieniteliai iš kanadieciu. Ypatinai gražios rungtynes buvo pusfinalyje tarp Ben Morgan ir R. Paskausko, kurias Ben Morgan labai sunkioje 5 setu kovoje laimėjo. PG

Skaitvkite Teviškes žiburius

Skaitvkite Teviškes žiburius

Is plataus pasaulio

NAUJOS VALSTYBES AZIJOJE

Po Antrojo pasaulinio karo Azijoje atgavo laisvę ir sukure savo nepriklausomas valstybes 7 kraštai: Filipinai, Indija, Pakistanas, Burma, Cejlonas, Izraelis ir Indonezija, kuri, tiesa, yra likusi dar surištą tam tikrais ryšiais su Olandija.

SVENČIU AUKOS

JAV per Kaledo šventes ant keliu del automobilu nelaimiu žuvo 385 žmones. Kitokiose nelaimese per Kaledas žuvo dar per 150 žmoniū. Tuo budu iš viso JAV per Kaledas ivairiose nelaimese žuvo apie 500 žm.

EUROPA BE BUTU

Prie Genevoje veikiančio Economic Comission for Europe prieis kuri laiką pradėjo veikti Housing Subcommittee, kuri tyrineja Europos gyvenamuju namu statybos klausimus.

Daug kur pasaulyje truksta del to, kad karo metu statyba buvo nepakankamai išvystyta. Tuo tarpu Europoje karo metu netik nebuvo statoma, bet dar labai daug buvo sunaikinta. Mineto komiteto duomenimis Europoje truksta 14 mil. butu, atseit vidutiniškai 56 mil. gyventojai neturi butu. Europos minimalis butu pareikalavimas siekia 3 mil. Jei šis reikalas butu tvarkomas tokiomis pat priemonėmis ir tokiu greičiu, kaip tai buvo atliekama prieš karą, tai programa galetu buti išpildyta tik per 22 m. Per tą laiką beabejo butu pareikalavimas pakiltu, nes juk ir gyventoju skaičius auga ir senuju butu tam tikras procentas atpuola kasmet. Europą nuo dideles bedos gali išgelbeti tik perversmas statyboje, kuris igalintu. Kitas labai sunkiai sprendžiamas klausimas yra reikalingo kapitalo suverbovimas. Visa tai dar toli gražu neišspręsta ir 56 milijonai europieciu butu tebelaukia.

— Rytu Vokietijos premjeras Grotwohl, kuris gulejo sovietu ligonineje ir kurio liga buvo aiškinama nemalone ir pranašaujama, kad jis nebegris, "paveiko" ir per Nauju Metu prieminą pas prezidentą Piecką pasake kalbą, kurioje pareiške, kad 1950 m. didžiausias uždavinys esąs Vokietijos suvienijimas ir draugyste su SSSR. Tą pat jis rašo ir savo straipsnyje Einheitspartei organe "Neues Deutschland".

— Maskvos Nauju Metu laidos laikraščiai pirmuosiuose puslapiuose skelbia, kad 20 amžiaus antroji puse busianti komunizmo laimejimo amžius.

— Kinijos premjero lankymosi Maskvoje tikslas esąs sudarymas drauginguo sutarties su SSSR. Tam reikia tik perrašyti kontragentą, nes toki sutarti su SSSR turejo nacionalistine Kinija.

— JAV svarstomas planas Formozos saloje išnuomoti bent 99 metams bazes. Už tai Kinijai butu duota šiek tiek karines paramos medžiagomis. Šios bazes garantuotu Formozos nepaliečiamumą ir išsaugotu nepažeistą JAV saugumo linijas — Japonija — Okinava — Filipinai. Formoza yra 100 myliu nuo Kinijos ir 400 myliu nuo Okinavos.

— JAV 1949 m. atomo skalavimo imonems išleido 633 milij. doleriū, t.y. 10% daugiau, kaip 1948 m. mešis metams numatyta 700 milijonu dol.

— New York dabar turi 8 mil. 200 tukstantu gyventoju.

— Egipte surasta turtinga 2-4 amžk eretiku Gnostiku biblioteka. Iki šiol apie Gnostikus tebuvo žinoma tik iš bažnyčios tevu polemikos su jais. Originaliu ju raštu nebuvo žinoma.

— Sprendžiant visu lenku emigraciniu grupu apjungimo problemą. Londone sudaryta Politine Taryba. I ją isina trys partijos — socialistai, tautininkai ir sąjūdis "Nepriklausomybe ir Demokratija". Liaudininkai i Tarybą tuo tarpu nelejo,

bet ju vadai paskelbe pareiškimą, kad jie pritariar tikisi pasiekti, kad ju partija netrukus ieis. Klūtis yra tik ta, kad Taryba nepripažista Jaltos, o Mikolajczykas pripažino.

— Is Europos ateina gaudu apie dar neskelbiamus naujus "valymus" SSSR. Esą, net pats Lozorius Kaganovičius lapkričio 15 d. buvęs suimtas ir isvežtas i Uralą. Su buv. ukio min. Voznesenskiu tai buvę padaryta dar anksciau. Stalino gimtadieniui skirtame "Pravdos" Nr. Malenkovo priekalstavimas partijos pareigunams del neaktyvumo ir del išelkvojimu, yra aiškinamas, kad tais šukiais valymas bus vykdomas.

— Politiniai pabegeliai iš komunistu užimtuju vietu yra išgabenti i Filipinus ir globojami IRO, bet gyvena labai blogose sąlygose.

— JAV komunistai suorganizavo vad. kimotetą pagalbai svetur gimusiems. Jis skelbia, kad 1950 m. jo svarbiausiu uždaviniu bus kova su valdžios vykdomu pavojingu svetimsaliu deportacijom. Komunistai nori prisitraukti ir kitus nepiliečius, skelbdamiesi kovotojais del ju teistu. 1949 m. deportavimui buvo suimta 140 asm.

MIRE UKRAINIECIU GEN. VIKARAS JAV

Gruodžio 16 d. mire ukrainieciu kataliku JAV generalinis vikaras, polepiaus siom paregom paskirtas. 1943 m., Msgr. Ant. Lotović, Brooklyno ukrainieciu šv. Dvaslos bažnyčios rektorius nuo 1925 m. 1948 m. jis gavo titulą apaštališkojo protonotaro.

INDU OFICIALI KALBA

Po ilgu ir karstu diskusiju Indijos parlamentas valstybine kalba pripažino indu Devanagari kalbą. Tačiau 15 metu nu konstitucijos priemimo dienos oficiali valstybes kalba bus angliu kalba.

Padekime likusiems

Turiu progą kreiptis i gyvenusius Bamberg ir Garmisch USA Zonoje, Vokietijoje DP stovyklose, atvykusius i Kanadą ir JAV, ypač tuos, kurie turejo laimes tvirtiau ekonominiai isikurti ir visus geros širdies lietuvius prašydamas padeti tu stovyklu buvusiems bendro gyvenimo draugams, kurie del ypatingu priežasčiu yra patekę i didesni skurdą ir su neaiškiais perspektyvomis išvykti i užjurius.

1. 14a Schwab — Gmuend, DP Camp, Bismark Kazerne, U SA Zone, Germany, —
- Skaisgiris Jonas — senelis, Elena Večerskiene — našle su dviem vaikais,
- Marja Džipnigaitiene, — našle su trim vaikais ir motina. Emilius Vaišvila — karo invalidas,
- Monika Grigaityte — silpnos sveikatos,
- Gybartiene — našle su vaiku.
- Venclauskiene — našle su

dvimė vaikas,

- Laurickiene — našle su 2 vaikais,
- Petravičiene — senele
- Zypas — senelis,
- Smilgiene — našle su vaiku,
- Lipsiene — našle su keturiais vaikais — pati ligonineje.
- Šeškiene — našle su trim vaikais,
- Nenartas — su keturiais vaikais, pats liginis.
- Soloviejus — kunigas.
2. Muenchen, Warner Kazerne, DP Camp, USA Zone, Germany, —
- Juozapavičiai A. — seneliai.
3. 13b Mittenwald, DP Camp, Pioneer Kazerne, USA Zone, Germany, —
- Vacys Dirmeikis — liginis.
4. 13b Ingolstadt, DP Camp, Proviant St. 50 Z. 5, USA Zone, Germany, —
- Grazina Matulevičute — džiovininke, lengvoje stadijoje, jaunas žmogus su viltimi pasveikti gaus geresni maistiniai.
- Petrus Adamonis.

Iš Winnipeg

IŠ KLMS VEIKLOS
Pereitu metu gruodžio 18 d. ivyko Liet. Kat. Mot. S-gos Winnipeg skyriaus antras visuotinis susirinkimas, kuriame s-gos pirmininke p. V. Šmaižienė iš savo parengtos paskaitos tema: "Gelbėjimo žmogus", patiekė gražiu ir labai naudingą pedagogišką minčių. Išsitaiki visą paskaitą skaityti ji pažadėjo platesnio masto susirinkime, kur dalyvauti ir vyrai. Buvo nutarta rengti vaikų vakarą, kurio programą išpildys patys vaikai. Režisuoti sutiko p. V. Šmaižienė. B.B.

Paskutiniu laiku Winnipeg KLS-gos skyrius rodo dideli aktyvumą. Gruodžio mėn. buvo pastatyta drama "Aušros Sunus". Kaledu 2 dieną buvo šokių vakaras, gruodžio 31 d. Nauju Metu sutikimas, sausio 7 d. numatoma surengti šokius YMCA saleje, o iki Užgavėnių surengti dar du gražius rengimus. Sausio 8 d. bus skyriaus susirinkimas. Nežinint aktyvios kai kuriu asmenu veiklos prieš šį mėnesį, s-gos parengimuose netruksta dalyviu.

Vasario 16 d. šventės minėjimui rengti sudarytas komitetas, kurio pirmininku yra p. Stanaitis.

KLS-gos surengtas St. Paulo kolegijos saleje Naujuju Metu sutikimas prejo labai šauniai. Dalyvavo per 70 asmenu. Kun. Tevil Barisui Placidui, jo gimtadienio proga, buvo išteikta dovana. Prieš pat N. Metus skyriaus pirm. p. Činga

pasakė žodi, o po to sugiedotas Tautos Himnas. Daug pasidarbavo vaišiu stalą rengiant p-les: M. Jakubenaite, G. ir S. Saimininkaites.

Vasario 7, 8 ir 9 dd. Winnipege ivyksta didelis ukrainiečių organizacijų atstovu kongresas. Kongresas vyks Alexandra Hotel patalpose. Kongrese dalyvaus tik nacionalistų atstovai. Komunistai savo kongresą turejo lapkričio mėn.

Sausio 9 d. savo 73 gimtadieni švente seniausias Winnipeg miesto gyventojas Lietuvos P. Yauriškis, iškūrus čia 1904 m. Jo sunus Alfonsas yra gydytojas, dukte Salome gail. sesute, o kitos dvi dukros — Emilija ir Ieva — ištekejusios už lietuviu ir visi gražiai gyvena.

"T. Žiburiai" Winnipege pastebimai plinta. Lietuviams jie padare didelio išpužio. "T. Ž." užsiskaityti galima pas p. G. Seimininkaitę ir pas p. Dargužą. Praėjusiu numeriu galima gauti pas tėvą Borisą Placidą.

Medicinos gydytoja ponia Zymantiene laiko pradedamuosiu egzaminu Manitobos universitete gydytojos teises gauti. Reikia stebėtis jos darbštumu ir energija, kai pati dirbdama ir rupindamasi savo šeima dar turi laiko ruošti sunkiems egzaminams.

KLS-gos Winnipeg skyr. narys p. Šmaižys priimtas i Winnipeg amatininku s-gą. Kartu buvo surengtas tos s-gos pobuvius, kuriame dalyvavo per 80 asmenu. Apie tai rašė "W. Free Press".

Iš Sudbury

Sudbury liet. gyvenimas daugumoje koncertuojantis lietuviškoje parapijoje arba, teltingiau sakant, lietuviškose pamaldose, kurios kas sekmadienis laikomos Kristaus Karaliaus bažnyčios saleje. Pamaldų metu visi kartu gieda lietuviškas giesmes. Vargonais pritari R. Bogdonas. Lietuviu religinius reikalus čia tvarko kun. V. Skilandžius.

Didelė dauguma Sudbury lietuviu dirba INCO fabrikuose bei kasyklose. Darbo sąlygos — vidutinės. Atlyginimas — 1,08 dol. ir daugiau per val. Fabrikuose dirbama trimis pamainomis, o kasyklose — dviem.

Prieš Kaledas ivyko INCO darbininku unijos valdybos rinkimai. Laimėjo senoji valdyba. Ji yra kiek rausva ir del to unija pašalinata iš Kanados Uniju centro.

Ziemą Sudbury pastreiskia štoks nedarbas. Šiuo metu priskaitoma per 600 bedarbiu. Numatoma, kad po N. Metu darbininku paklausa padides.

Kaledu pirmą dieną KLS Sudbury skyrius suruoše šokių vakarą, i kuri gausiai atsilanke tautiečiu iš miesto ir apylinkes.

Per Kaledas pp Berzinskai kele savo dukreles Reginos krikštynas. Dalyvavo gražus burelis artimuju. Ta proga kaledas užsiprenumeravo "Teviškes Žiburias".

Sudbury lietuviu naujuoju laikraščiu "Teviškes Žiburiai" domisi ir noriai jį užsiskaito. Kai kurie stebisi, kad taip pigiai galima išleisti toki gražiu laikraštį.

Z. Gastunas jau antras menuo guli INCO ligonineje. J. V.

Iš Vancouverio

Išgirdę apie naujo laikraščio pasirodymą, ryžius pasveikinti "Teviškes Žiburias", linkinti geriausio, kartu noriu vieną kitą žinutę paduoti apie lietuviu gyvenimą tolimojo Pacifiko pakraščiuose.

Kolonijoje energingai dirbuojasi kun. Antanas Traškevičius, kuris atlieka metus darbo pagal sutarti, galutinai apsigyveno musu tarpe. Labai džiuginantis reiškinys yra ir sudarymas lietuviško choro, kuriam vadovauja iš Toronto atvykęs p. J. Sinkevičius.

Vancouverio lietuviu kolonija yra nedidele: ankščiau gyvenančiu lietuviu priskaitoma iki 200; o nauju — dar mažiau. Juo toliau, juo geriau randama bendra kalba tarp vienu ir kitu. Darbai galimybiu British Columbia provincijoje, atrodo, yra daugiau, kaip kad kur kitur. Ypač medžio apdirbimo fabrikuose ir miške. Pažymėtina, kad darbas miškuose čia nera sezoninis, kaip kad Ontario provincijoje, bet visam laikui. Ir atlyginimas yra kiek geresnis, kaip kad kitur Kanadoje. Kor. iš W.

AUKOS "T. ŽIBURIAMS"
Garbes Remejai:
1. Senas Kanadietis \$25
Garbes Prenumeratoriai:
1. Stankevičius Alf. \$14.29

Aukojo.
1. K. Ivaškevičius \$2
2. C. Špaickas \$2
3. V. Griganvičius \$1
Visiems nuoširdžiai dekojam Administracija.

Iš St. Catharines

PADEKA

Kaip patarie sako, "Nera pirkios be dumu". Taip yra ir mažoj St. Catharines lietuviu kolonijoje. Kartais pasibarama, pasiskritkuojama, bet kada priinama prie rimtesnio tautinio reikalo, visuomene i tai šiltai atsiliepia ir remia visu nuoširdumu.

1949 m. lapkričio mėn. KLS sk. v-ba pravede pinginę rinkliavą likusiems Vokietijoje lietuviams. Kad ir nedidelis St. Catharines lietuviu burelis sukauko \$104.44.

Aukojo: Broliai Alonderiai \$7.44; Tėvai Pranciškonai, M. Abromaitis, Pr. Meškauskas, V. Polujanskas, V. Platakis, J. Satkevičius ir A. Vyniautas — po \$5; V. Pavilčius, A. Staugaitis, J. Stulgys, A. Vaičius ir A.

Kenstavičius — po \$3; St. Bailevičius, P. Butvitis, K. Bogušis, J. Deineris, B. Gečiauskas, V. Grabauskiene, K. Galdikas, J. Kupraitis, J. Kazragis, P. Kazikonis, V. Kriškūnas, L. V. Mickevičiute, P. Polgrimas, M. Satkevičius, Kot. Satkevičiene, A. Sagevičius, M. Šauka, M. Sorius, I. Šajauka, A. Šetkas, K. Tyla ir V. Venckus — po \$2; A. Chaimuskaitė, M. Gverdienne ir St. Vaičius — po \$1. Už surinktas aukas pastatė 14 maisto pakieteliu per b-ve "Help" Regd. LRK Vokietijoje — Reutlingenam, — kad pasiskirstytų samatorišose ir ligoninėse esantiems ir pagalbos reikalingiems lietuviams. KLS St. Catharines skyriaus v-ba tautiečiams nuoširdžiai dekoja už gausias aukas. Valdyba.

DARYKIME LIET. GYVENIMO ALBUMUS

Albumus visi vertiname. Juos rodome svečiams.

O ar nevertetu mums pagavoti apie albumus iš bendro gyvenimo. Ar nebutu gražu, sakysim, po metu ar keliu, išleisti albumą iš to krašto, kuriame lietuviav gyvena su aprašymais, nuotraukom. Tokius albumus galetu sudaryti organizacijos ir sudejus i vieną, gražiai išleisti, Tai butu brangus turtas istorijai ir mums pergyventu dienu atminimams. Iš ju butu matomas kiekvieno krašto lietuviu gyvenimas. Kaip mums gaila, kad neturime Lietuvos albumo iš 20 metu nepriklausomo gyvenimo...

Tiek daug norinčiu pažinti musu kraštą, meną, kultūrą, civilizaciją. O sakykim, ar nebutu taip pat idomu supažindinti to krašto gyventojus apie lietuviu veiklą, organizacijas, darbus, vargus, žodžiu, kas musu gyvenime vyksta? Ar mes galim paduoti svečiu Amerikos lietuviu gyvenimo albumą? Kitu kraštu: Anglijos, Kanados, Argentinos, net ir Vokietijos. Ne. O kiek daug pripriekinta ivairiu nuotrauk! Kiek klišiu laikraščiuose! Telioka tik rinkti i krūvą. Imkimes kas nors šio atmintino darbo. Nauda garrantuota. Balys Braziliotis.

Teviškes Žiburiai

Toronto "TŽ" galima gauti:

- P. Kairio krautuveje, 889 Dundas St. W., tel. WA 0052.
- J. Kaškelio valgykloje, 870 Dundas St. W. tel. PL 7060.
- Mesos ir kolonialių prekiu krautuveje, 911 Dundas St. W. Telefonas PL 7171.
- Kazlauskio krautuveje, 1579 Dundas St. W. Tel. KE 6398.
- Čibo valgykloje, 1002 Dundas St. W., tel. ME 0023.
- Užsiprenumeruoti "TŽ" galima administracijoje ir redakcijoje — 941 Dundas St. W., iejimas iš šono — darbo dienomis tarp 4 ir 8 val. po pietu, o sekmadieniais ir šventadieniais tuojau po pamaldų parapijos saleje. Prenumeratą taip pat priima p. Kairys ir p. Kazlauskas savo krautuvese.

"TŽ" Administracija.

IVAIRENYBES

AMERIKOS ATRADEJAI

Moksle jau senai akcentuojama, kad ištikruju ne Kolumbas buvo pirmasis iš europiečių, kuris atrado Ameriką, kad normamai ją buvo pasiekę žymia ankščiau. Su kitais kontinentais Amerikos taip pat turėta ryšiu. Šią vasarą JAV gamtos istorijos Muziejus buvo surengęs parodą, kurioje buvo išstatyta eksponatai, irodą, kad Amerika ryšiu su Azija yra turėjusi daug ankstyvesniais laikais. Tarp kitko buvo parodyta, kad kairurie Alaskos ir Brit. Kolumbijos totemai yra panašūs arba visai tokie pat, kaip Borneo totemai. Tarp muzikiniu instrumentu panašumo aiškiau rodoma Melanezijoje ir Bolivijoje, Filipinuose ir Pietu Amerikoje.

del to, kad dažnai virtuveje netiksliai buna pasiskirstyti rakandai bei irengimai. Institutas rado, kad iš 2000 virtuviu vos 8 tera tinkamai irengtos. O netinkamai irengtoje virtuveje darbas padideja bent 25%.

MOKSLO KALBA

Prieš dvidešimt metu didžioji dalis moksliniu straipsniu pasaulio spaudoje buvo spausdinama vokiečiu kalba. Dabar 50% moksliniu straipsniu spausdinama angliškai. Antroje vietoje yra prancuzu kalba, paskui seka vokiečiu, rusu ir italu kalbos.

BARZDOS

Nudienis vyras dažnai skuta barzdą, dažnai pyksta ant jos, kad ji pergreitai auga ir daug vargo teikia. Tačiau, "barzdu istorija" nera jau taip paprastas dalykas. Senesniais laikais — buta visokiasiu "nusidavimu" kiek tai liete vyrų barzdu klausimą.

Yra žinoma, kad garsus karvedys, Scypio Africanus, savo barzdą skusdavo kasdien. Romiečiai — Romos miesto gyventojai — skusdavo vieng kartą i savaitę ir tai — del neišaiškintos priežasties — tik ant radientais.

Didžiausia barzda pasaulyje priklausiusi Wiedeno burmistru Steiningeriui. Jos ilgis buvo 45 centimetrai. Tai buvusi barzda, kuri buvo užlaikoma su tam tikromis "tradicijomis". Nakties metu ji budavo idedama i specialiu futliarą, kuris guledavo šalimais Steiningerio...

Popiežiai savo barzdu ne skusdavo nuo 1500 iki 1700 metu. Taip lygiai ir Anglijos karalius Henrikas VIII-tasis ir Prancuzijos — Pranciškus I-sis — taipogi savo gyvenime nevartojo skustuvu...

SKYRYBOS VARŽOMOS IR SSSR

Naujasis SSSR aukščiausiojo teismo pdtvarkis žemesniems teismams paveda skyrybu atvejais bandyti perkalbeti, vyrų su žmona sutaikyti, ypač, jei yra vaiku, o perskyrimą duoti tik ypatingais atvejais. Pasak sovietu teises ir teismu santvarkos žinovu, tokis potvarkis perskyrimą padaro praktiškai nebeimanomą. Šimtai tukstančiu benamiu, niekeno neiglojumu vaiku ir kitos blogybes pagaliau įtikino i bolševikus, kad moralinis palaidumas nieko gero neduoda. Tuojau po revoliucijos perskyrimui nereikėjo daugiau vargo kaip jungtuvems. Reikėjo tik užteiti i metrikacijos istaigą ir pareikšti, kad su savo žmona arba su savo vyru daugiau gyventi nebenori. Tuo pat metu buvo galima užsiregistruoti su kitu arba su kita.

MOTERU RUOŠOS VARGAI

Stockholmo Namu Ukio Institutas yra padaręs kruopščiu tyrimu namu ukio bei ruošos darbu klausimu. Pasirodo, kad jokiam darbe nesunaudojama tiek laiko, kaip namu ruošoje. Pramonės darbininko darbas pasirodo yra dvigubai trumpesnis už šeiminkes darbą. Šeiminkė apie 20 myliu suvaikšto nereikalingai vien

KIEK VERTAS MILŽINIŠKASIS NEW YORK?

Vienas iš statistiku daugeli vakaru praleido beskaiciuodamas, kiek galetu buti vertas jo gyvenamasis miestas New York. Ir, pagaliau, po daug praleisto laiko besedint prieš savo rašomąjį stalą, statistikas paskelbe, jog New York yra vertas apie 17 bilijonu doleriu.

Vertingiausiu objektu tame mieste esą Radio City. Tame kvartale randasi milžiniško dydžio ir milžiniškos vertes pati radio stotis, o taip pat — didžiausia dalis reikalingiausiu pastatu, biuru bei požeminiu magastinu. Taipogi šioje miesto dalyje yra irengta ir požemine geležinkelio stotis, kurią per dieną pasinaudoja apie 50.000 žmoni. Ten randasi ir du milžiniškiasis pasulyje gigantai — dangoraižiai, kurie turi po 65 aukštus. Juose irengti moderniasis restorantai ir kiekvieno iš tu milžinu verte siekianti po 38 milijonus doleriu.

Radio City — yra John D. Rockefeller nuosavybe. Šis multimilijonierius tame kvartale padovanojo pasauliui sklypą, kuriame dabar yra statomi UNO rūmai. Tie rūmai busį 325 metru aukščio, o jie kainosią — "tik" 33 milijonus doleriu...

Ten pat randasi ir milžiniškasis viesbutis "Waldorf — Astoria" — vertes 24 milijonu doleriu, didžiausia sporto sale, kuri vadinasi "Madison Square Garden", verta "vos tik" 5 mil. 200 tukstančiu dol. ir tt.

Taipgi... jeigu kas pamoretu nupirkti miestą New York, jau nebereiktu per daug galvos sukli del kainos. Apytikriai — ji yra žinoma...

KAZYS ARDAVIČIUS

LIETUVIŠKA RUBU SIUVYKLA

Ivairius užsakymai atliekami pagal naujausias Europos ir Kanados madas. Kainos prielamos. TORONTO, Ont.

VESTUVES?...

...BE ABEJO, JUS PASIRENKATE —

LUNA Foto Studija

Užsrašykite iš anksto 575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717.

LIETUVIŠKMS TAUTIŠKUSE RUBUOSE PUSE KAINOS

PETRAS KAIRYS MESOS IR VISOKIU VALGOMU PRODUKTU

KRAUTUVE ir VALGYKLA

889 Dundas St. W. Toronto, Ont. — Tel. WA 0062
Visi mieli tautiečiai maloniai kviečiami atsilankyti. Puikus ir greitas patarnavimas.

SUNKIAUSIA PASAULYJE KALBA

Svetimu kalbu mokymasis, aplamai, yra nelengvas dalykas, tačiau ir kalba kalbai yra nelygi: vienos sunkesnes, kitos — lengvesnes.

Sakoma, kad sunkiausia pasaulyje kalba — yra kinu. Ja naudojasi apie pusę bilijono žmoni — tai Kinijos, Mandžurijos, Korejos ir Anglijos bei Prancuzijos koloniju gyventojai, išblaškyti plačiam pasaulyje. Charakteringiausia, kad toji kalba turi tiek ivairiu ivairiausių dialektu, jog vienos kinu provincijos žmones tik su dideliu vargu tegali susikalbeti su kitos provincijos žmonemis.

Pažymėtina, jog kinu literatutine — rašto kalba visiškai skiriasi nuo šnekamos kalbos. Raštus skaityti ir juos suprasti — tegali tik mokyti kinai. Gi nemokyta liaudis, kurios Kinijoje itin daug, skaitant žiems knygą ar laikraštį — labai mažai tesupranta ju turini.

Tokia padėtis kiniečių vertes ieskoti kokios nors iselities. Tokiu budu, pas juos atsirado lyg i trečioji kalba, kuri, galimai sakyti, yra vidury tarp literatutines ir dialektines kalbos. Tai yra lyg ir valdžios istaigų kalba ir ja jau gali susikalbeti kiniečiai visame milžiniškame krašte.

Kinu raštus yra skirtingiausias iš viso pasaulio raštu. Jis neturi raidžių. Ju rašto minčiai

išreikšti tamauja tam tikri ženklai, piešiniai, simbolizuoją žodžius arba ir istius skaitintus.

Savo smalsumui patenkinti — galime truputi ir "pasimakyti" kinu kalbos. Štai, pav., ju kalboje žodelytis "ku" reiškia kaulus, žodžiu "zou" — vadinama mesa, o abu kartu istarus "ku-zou" — jau turesime visą žmogaus kūną.

Kiniečių raštus skaitomas ne iš kaires i dešinę, kaip priimta daugumoje kalbu ir ne iš dešines i kaire, kaip skaito hebrajai arba turkai, tačiau iš virsaus i apačią.

Rašytiniu ženklu kiniečiai nerašo, bet juos pašo. Rašomoji priemone pas juos yra ne plunksna su koteliu, bet tepukas ir tušas.

JONAS KIEPURA

Pagarsesjęs tenoras J. Kiepurra lenku yra vadinasas pirmuoju tenoru tarp tenoru. Tą vardą jis gavo nuo 1944 m. pasisakydamas viešai už "liaudies demokratiją" Lenkijoje. Dabar jis atrodo bolševikine Lenkija nusivylęs ir entuziazmo neberodo. Pradejęs vel koncertuoti Europoje, Vokietijoje jis susidure su lenkais tremtiniais ir parodęs gyvo susidomejimo ju gyvenimu ir likimu. Lenku spauda juokauja, kad jo simpatijas bus susilpninęs nacionalizavimas jo hotelio "Patria" Kryncioje.

KIRPEJAI

JONAS JOTAUTAS ir ALBERTAS ŠIAUDINIS

932 Dundas St. W., Toronto, Ont.

— prieš lietuviu bažnyčią — Kirpykla veikia kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. Išskyrus pirmadienius. Telefonas: WA 9674

MESOS, VAISIU IR IVAIRIU MAISTO PRODUKTU

KRAUTUVE

K. KAZLAUSKAS ir J. TUMOSA*

Maloniai kviečiame visus tautiečius atsilankyti. Prekes pristatome i namus pagal telefoninius užsakymus. Greitas ir sąžiningas patarnavimas.

1579 DUNDAS ST. W. TEL.: KE 6398
TORONTO, Ont.

JAV PRAGYVENIMAS GERIAUSIAS

Vasingtono pusiau oficiozas "US News and World Report" paskutiniame pr. metu numery remdamasis savo korespondentu pranešimais iš Londono ir Vasingtono padare idomu eiliniu darbininku JAV-bese ir Anglijoje suderinimą. Pradžioje dargi, lyg pašiepdamas, pastebėjo, jog kapitalistines Amerikos darbininkas uždirbęs beveik dvigubai daugiau. Kaip tai:

	JAV	D.Br.
Angliakasiai	\$72.98	\$40.73
Uostu pakrovejai	75.20	40.53
Auto mechanik.	67.95	36.62
Spaustuviu darb.	76.35	36.62
Plieno imon.	61.36	36.02
Geležinkelle	60.37	31.67
Sunkvež. sofer.	60.00	30.85
Autobusu sofer.	64.60	29.95
Statybu darb.	71.91	29.42
Elektros im.	57.89	28.58
Tarnautojai	62.85	28.05

Girdi, kai D. Britanijos darbininkai pareikalavo padidinti atlyginimą, socialistine vyriausybe atkirsti, jog verčiau jie daugiau pagaminatu produktu, bet nekeltu skandalu.

Tuotarpu JAV-bese kairurios darbininku grupes laimejusios ketvirtą po karo kainu pakilimą. Kitos grupes prisprysusios privacius kapitalistus moketi jiems pensijas ir gyvybes bei socialini draudimą, didesnius negu pats uždarbis. Al.

IR PRIEŠISTORINIS ŽMOGUS SIRGO

Dažnai girdime kalbant, kad ligos visokios kankinančios tik moderniską žmogų. Primityvus, necivilizuotas žmogus nuo ju buves laisvas. Pasirodo tai ne teisybe. Apie visas priešistorinio žmogaus ligas mes neturim davinu. Tačiau tos ligos, kurios paveikia kaulus ir ju formą, pasirodo buvo ir seniausiais laikais. Ju žymes yra atradama seniausiu laiku žmoni kauluose. Taip pagarsesiusieji vad. Neandertalio žmogaus kaulai rado pedsakus artretizmo. Šios ligos pedsaku — kaklo kaulu suaugimu — pastebeta ant 25% paleolito perijodo žmoni palatiku. Istoriniu laiku vrieausry, prieš 5000 metu, Egipte reto žmogaus nesirgta artretizmu ar reumatizmu. Išgredusiais dantimis žmoni procentas pasirodo visada buvo didelis. Taip pat senas dalykas yra sklerozta. Del senumo verneriniu ligu mokslininkai nesutaria. Priešlaida, kad tas ligas Europa pasiskolino iš Amerikos, atrodo netikra. Yra randama taip suardytu kaulu iš labai senu laiku — prieš 10-25.000 metu. Iš istoriniu laiku tokiu kaulu randama Egipte — prieš 4-4.500 metu, iš Romos imperijos laiku, o Japonijoje ir Indijoje iš akmens amžiaus. Koju iskryplimas, rezultatas vitamino D trukumo. tato pat konsultuojamas jau prieš 10.000 metu.

RAŠYKITE "T.ŽIBURIAMS" IŠ VISUR

Tremtiniam sušelpiti vėjus jau prasidejo

TAUTIEČIAI.

peržiūrėkite spintas ir pinigines, išteskite duosnių rankų vargšams! Aukokite atvykusiems musu rinkėjams arba rubus ir avalynę suriškite i ryšulius ir su aukojamų daiktų sąrašais bei aukotojų pavardėmis pristatykite i rinkimo punktą — parapijos saleje.

Rinkimo punktas veiks šeštadieniais 5-7 val. vak.

Visu informacijų reikalui ir kas gautu prisidėti darbu prie vėjus, ypatingai rinkėju pareigoms, kreipkitės i p. Simanavičiū, 702 Dundas St. W. Tel. EL 0315.

KLK Toronto skyrius.

BALTU FEDERACIJOS CENTRO POSEDIS

Sausio mėn. 6 d. Toronte ivyko Baltu Federacijos Centro Posedis, pirmininkaujamas Federacijos pirmininko konsulo V. Gylis. Galutinai apsvaistytas Federacijos statusas ir pasitarta artimiausios veiklos klausimais.

TORONTO ORG. KOMITETO POSEDZIAI

Toronto organizacijų komitetas pereiną savaitę turejo du posėdžius — pirmadienį ir trečiadienį. Buvo svarstomas Vasario 16 d. minėjimo klausimas. Kartu aptartas Kanados Lietuvių Bendruomenės Toronte organizavimo reikalas. Sausio 15 d. šaukiamas visu Toronto organizacijų ir kitu kolektyvu atstovų susirinkimas, kuriame organizacijų komitetas padarys apyskaitinį pranešimą, bus nustatyta Vasario 16 d. minėjimo galutiną programą ir padarytas nutarimas Toronte Liet. Bendruomenės suorganizavimo klausimu. Šiuo pastaruoju klausimu Organizacijų Komitetas jau pasisako teigiamai, bet galutiną sprendimą paliktas minėtajam organizacijų atstovų susirinkimui.

LK MOTERU SUSIRINKIMAS

Sausio mėn. 20 d. 8 val. vak. parapijos saleje ivyksta Lietuvių Katalikų Moterų Toronte skyriaus nariu susirinkimas, kuriame dr. Jasevičiute skaitys paskaitą "Jaunimo apsauga nuo džiovos".

LVMS Toronte sk. Valdyba.

PARAPIJOS "CARITAS" POSEDIS

Sausio 6 dieną klebonijoje ivyko parapijos "Caritas" posėdis. Buvo peržiūrėta praėjusiu metu veikla ir nustatytos gaires šioms metams. Nutarta suruošti vasario mėn. pradžioje koncertą.

Posėdyje buvo išreikšta padėka asmenims, kurie prisidėjo rengiant praėjusi "Caritas" koncertą.

Parapijos "Caritas" valdybą sudaro: kun. P. Azubalis — vicepirm., Vyt. Tamulaitis — II vicepirm., V. Dielininkaitė — sekret., J. Karka — išdalininkas.

Posėdyje buvo gyvai svarstytas Vasario 16 d. proga bažnytinio koncerto klausimas.

IS "DAINOS" GRUPES VEIKIMO

Sausio 6 d. ivyko "Dainos" grupės metinis susirinkimas pas narę E. Matjosaitienę. Nariu dalyvavo virš 20. Ju tarpe ir 3 naujos nars: E. Stepatiene, St. Grigaitiene ir B. Šapogaite.

Naujai atvykstančiųjų lietuviu moteriu ir mergaičiu jungimasis itin malonus senosioms grupės veikėjoms, kurios tiek daug širdies ir pastangų jos tikslam yra idėjusios.

Kai prieš pusantru metu, pirmosios "kregždes" iš tremtinų, pasieke "Dainos" susirinkimą ir ne tik pamoro tapti jos naremis, bet ir išjungti i pareigas — mums — senosioms narems — buvo taip labai labai malonu; šandien mes galime džiaugtis dar labiau. Ju pasizadejimas garbingai išlaikytas, jos dirbo noriai ir neatlaidžiai. Bet, labdaros darbe, jėgu niekad nera perdaug, del to, visos, kurios tik jaučiasi galinčios valandą kitą savaiteje ar menesyje paaukoti labdarai — kviečiamos išjungti i dainiečių eiles ir ištiesi ranką tiems musu tautiečiams, kurie ligu, senctves ar kitu kliučiu prispusti, negali nei emigruoti, nei vietoje tinkamai apsirūpinti.

Šiame metiniame susirinkime patiškejo, kad per praėjusius metus, siuntiniu tremtinu buvo išsiusta per 150. Daugiausia po 20 sv. maisto ir keletas drabužių, bet šiuo metu izdas visiškai istušejes, sales parengimams gauti beveik neimanoma, o atsisakymu yra ir ju dar daugiau bus. Del to, susirinkimo nutarimu, bus kreiptasi i ivairias Toronte organizacijas, kad šios sulig savo isgaliau, paskirtu "Dainai" dovana, kuri gautu jas parvesti šotesniu maisto kqsneliu nelaimingiems broliciams tremtyje.

Buvo išrinkta nauja valdyba: pirm. Maria F. Yokubyniene, vicepirm. Ona Kalinauskienė, antroji vicepirm. Ema Žikorie, sekretore Ona Indreliene ir išdalininke Emilija Garbuzaitė. Korespondentes: O. Indreliene ir M. F. Yokubyniene. Revizijs komisija bus renkama sekanciam susirinkime.

Po rinkimu, Dr. A. Užupiene išreiske bqvusiai pirmininkei O. Indrelienei ir visai valdybai nuosirdžią padėką, o visos narses tam pritare plojimu.

Sekantis susirinkimas ivyks vasario 24 d. 8 v. vakare, pas narę Genovaitę Kuznickienę, 88 Coan Ave. Tai yra King ir Dufferin gatviu kampe, išlipti Spencer gatveje.

Susirinkimui užsibaigus, šeimninke E. Matjosaitiene, gražiai visus susirinkusioms parvaisino, o vaishes paruose musu vietines jaunules: Helen Zarskaite, Jame ir Lydija Grinskaites. Širdingai aciū joms visoms

P.S. Malonu pranešti, kad SLA 236 kuopos susirinkimas, sausio 8 d., jau paskyre 50 dol. auką "Dainos" grupės siuntiniams. Širdingas lietuviškas aciū M. F. Y.

"VERSLO" S-GOS VISUOT. NARIU SUSIRINKIMAS

"Verslo" S-ga sausio mėn. 22 d. 2 val. pp. šaukia visuotini nariu susirinkimą lenku saleje — Queen ir Dovercourt gatviu kampas.

Dienotvarkėje bus valdybos rinkimai, Dr. Kaškello paskaita apie kapitalo investavimą Kanadoje ir idomios diskusijos tremtiniu isikurimo problemomis ir kiti begamieji dalykai.

ZYMI AUKA TREMTINIAMS VOKIETIJOJE

"Verslo" S-ga paskyre 200 dol. tremtinams Vokietijoje sušelpiti. Už juos bus nupirkta maisto ir pasiusta Liet. Raud. Kryžiu, Vokietijoje, kuris išdalinis ligoniams, seneliams ir vaikams.

RIMSOS KONCERTAS PER RADIO

Sausio 13 d. 3 val. po pietu per CBC radio siustuvą koncertuos hetuvis smuikininkas Vladas Rimša. Smuikininkas yra gavęs leidimą vykti i Italiją tęsti studiju ir artimiausiu laiku žada išvykti.

SV. JONO DR-JOS SUSIRINKIMAS

Sausio 8 d. parapijos saleje ivyko metinis sv. Jono Pašalpinės Draugijos susirinkimas, kuriame buvo duota plati praėjusiu metu veikimo apyskaita. I naują Draugijos valdybą išrinkti: A. Čirunas — pirm., Vyt. Krikščiūnas — vicepirm., Alf. Balyns — sekr., kasininkais — Pr. Lekšas ir A. Belickas. Draugijos revizorius susirinkimas patvirtino Motiejungą ir Butulevičiū. I parengimu komisiją išrinkti: Žekonis, Bajoriėnė, Čiruniėnė, Kundrotas ir Urboniėnė.

Susirinkime nutarta peržiūrėti Draugijos konstituciją, kai kuriuos paragrafus pritaikyti musu laikams. Tam reikalui sudaryta komisija. Draugijos nariai labai gyvai pritare lietuviams didesnes bažnyčios ir parapijos sales gavimo reikātui. — Dalyvis.

VAIKU SVENTE

Toronte liet. parapijos mokyklos vaiku eglute ivyko sausio mėn. 8 d. ukrainieciu saleje tikrai idomia programa. Mažai ir suaugusiu buvo pilnutele sale. Vaidinta Br. Buivydytes 2 v. "Melynasis Drugelis". Daug nuosirdaus darbo idejo rež. J. Jagela, kol mažuosius aktorius paruose sklandžiai ir gražiai vaidybai. Scenarijus J. Paškevičiute.

Po vaidinimo gražiai skambino tris ivairiu kompozitoriu kurinius jaunute pianiste Darnute Šečepavičiute, lankanti čionykštę konservatoriją. Alduie Baikauskaitė, 6 metu mokinukė, taip pat paskambino 2 dalykeliu. Is ju vienas buvo liaudies dainele. Mažąją pianistę publika šiltai sutiko. Akordeonu tris dalykeliu pagrjo Stasiuskas Dranseika. Gabus bemitukas. Instrumentas už ji pati didesnis. Tarp muzikos dalyku seke istisa eile deklamaciju.

Galop pasirode ir Kaledu Senelis, "atvykęs tiesiai is Lietuvos", atsigabenes kelis malšus vaikučiams dovana. Apie 150 vaiku gavo is Senelio dovana.

Lietuviu parap. mokyklos tevu komiteto pirm. p. Rinkunas padekojo mokytojams: J. Raikui, P. Stočkutei, P. Balčiūnui, kurie pasiaukodami dirba mokykloje. Mokyklą lanko apie 70 vaiku. Pamokos šeštadieniais nuo 3 val. p.p. iki 5.30. Patalpos St. Francis mokykla Claremont gatveje. Kviete dar gausiau iq lankyti. Kor.

Visiems — organizacijoms ir pavieniams asmenims, — sveikinusiems Kaledu švenčiu ir Nauju Metu, o taip pat i Nr. pastrodymo proga, nuosirdžiai dekojame

"Teviškes Žiburiai"

Lietuvių Katalikų Moterų Sąjunga Toronte

Dekoja visoms organizacijoms, sveikinusioms sv. Kaledu ir Naujuju Metu proga ir linki sėkmingos veiklos.

Sukurusius lietuvišką šeimos žiniui,

MARYTE LABANAUSKAITE ir ANTANĄ NORKU,

sveikina ir linki sauleto gyvenimo

Toronto Lietuvių Meno Megeju Grupe.

Mielus Collegas

JADZE RUMBUTYTE ir ANTANĄ GIEDRIMĄ,

sukurusius šeimos židini, sveikiname ir linkime gražios ateities naujame gyvenime.

Buvę mokslo draugai.

KONCERTAS TORONTE

Sausio 15 d., sekmadieni, 7 val. vakaro lenku saleje, 1087 Queen — Dovercourt gatviu kampas, LAS Toronte skyrius ruošia Vincas Jonuškaites, Vlodo Ivanausko ir pianisto Al. Mrozinsko koncertą.

Visi lietuviai yra maloniai prašomi gausiai atsilankyti i šį retą koncertą ir stengtis atsivesti ir sveitintuočius, kuriems galeatume parodyti savo lietuviškas pajegas.

LAS Toronte sk. V-ba.

PARAPIJOS CHORO POBUVIS

Triju Karaliu vakare Toronte lietuviu parapijos choras turejo nuotaikingą arbatele. Pobuvyje dalyvavo virš 50 choristu su choro vadovu J. R. Simanavičium pryšaky i nemažas skaičius svečiu: abu parapijos kunigai, soliste p. P. Radzevičiute, solistas p. B. Marijošius su žmona; ponai Rautenas, Vėrikaičiai, bei sporto "Vytiš" ir Toronte vaidintoju grupės atstovai.

LIETUVAIČIU SESELIU ISTAIGA

1948 m. vasarį atvykusioms is tremties Nekaito Prasidėjimo Sv. P. Marijos Seseles (kilusios is Marijampolės "Vargdieniu Sesele" Vienuolijos), J. E. Toronte Vyskupo buvo pavesta administruoti Vaiku Lopseli — Neil McNeil Infant Home, esanti 9 Wellesley Place.

Cia globojama ir auginama apie 70 vaikučiu nuo gimimo ligi pusantru metu amžiaus, našlaičiai arba del kuriu nors priežasčiu nepajegiant tevams tuos auginti. Slaugymas yra tikrai rupestingas. Kudikiai suakirysti pagal amžiu.

Vienuoliu seseliu yra 10. Yra nemažai kandidatu. Pastarąsias mokyklomis ir noviciatui atlikti siunčia i JAValstybes — i centrą Putnam, Conn. Vaiku Lopseliui atsidedus vadovauja suota sepija paskaitu, kurias skaite Dr. Sidlauskaitė. Personalui buvo keliu dienu rekolekcijos, kurias vede Tevas Klemensas Zaladis, O.F.M.

Spektaklis ivyks lenku sv. Stanislovo parapijos saleje Barton ir St. Ann gatviu kampe. Iejimas is St. Ann gatves. Pradžia 7 val.

Spektakli rengia Hamiltono lietuviu parapija. Veikalą režisavo J. Jagela, dekoracijos J. Bakio. Kor.

FRANEŠIMAS

Sausio mėn. 15 d. 19 val. Rumunu saleje, 20 Murray St., W., šaukiamas Hamiltono Lietuviu Draugijos nariu visuotinis susirinkimas. Susirinkime numatoma perrinkti valdomieji organai ir spręsti kiti labai aktuali organizaciniai klausimai. Visa Hamiltono ir apylinkiu lietuviškoji visuomene kviečiama skaitlingai dalyvauti Valdyba.

IS Hamiltono

"SUDRUMSTOJI RAMYBE"

Hamiltono sausio 21 d. rengiamas Toronte Meno Megeju Grupes spektaklis "Sudrumstoji Ramybe" yra sulaukęs didelio susidomejimo.

Spektaklis ivyks lenku sv. Stanislovo parapijos saleje Barton ir St. Ann gatviu kampe. Iejimas is St. Ann gatves. Pradžia 7 val.

Spektakli rengia Hamiltono lietuviu parapija. Veikalą režisavo J. Jagela, dekoracijos J. Bakio. Kor.

Sam personalui buvo suruošta eglute. Dalyvavo jo Ekselencija Toronte Vyskupas Benjaminas I. Webster, šios istaigos komiteto pirmininkas — Mr. James E. Wall, pats organizatorius Mr. Edward Shoniker ir kiti. Jo Ekselencija ir kiti svečiai pasake kalbas. Pagledota giesmiu angliu, lietuviu ir vokiečiu kalbomis. Kaledu senelis apdalinu visas dovanomis Pasivaisinta kava ir skaniasis paragaiciais. Lietuviu personalas reikšdamas padėką pasiunte sveikpinimą J.E. Toronte Vyskupi ir ponui Shoniker Dr. Šapokos knyga — "Lithuania through the Ages".

Kučios. Gražiai išpuoštoje patalpoje, prie Kaledu eglutes, didžiulis stūklas su lietuviškais tradiciniais Kučiu valgiais. Pagiedojus Kaledu giesmę, Vyr. Sesele lauzo plotkele ir sveikina kiekvieną. Kaledu senelio atsiusti du balti angeleliai išdalina visiems is po eglutes gausias dovanas.

Tą tylų ramu kučiu vakarą prisimena laimingi metai Tėvyneje ir dabarties kančios bei vargai musu tėvu, sesiu, broliu ten. Jikusi, istremtu Sibiran, ligoniu ir vargstančiu tautiečiu likimas plačiame pasaulyje. O mes jiems galime padėti tik malda...

"TŽ" TELEFONAS

Visas redakcijos ir administracijos reikalais prašoma skambinti — AD 4206

ISNUOMOJAMAS VIENAS KAMBARYS

ir virtuve. Kreiptis vakarais i 69 Dowling Ave. Toronte.

VERTINGOS KNYGOS

Pas "Aufbau" leidyklos atstovą Kanadoje galima užsisakyti:

- 1. Dr. A. Šapoka, "Lithuania through the Ages" \$2.50
- 2. Inž. T. J. Vizgirda, "Vilnius" \$2.50
- 3. "Vytiš", kambarinio formato \$0.50
- 4. "Žalgirio mušis", spalvotas paveikslas \$0.50

Knygos siunčiamos apdetu mokesčiu arba prisiusintus pinigais: Pr. Rudinskis, 350 — 7th Ave., Ville Lasalle, Montreal, Que.

"NAUJOJI AUŠRA" SUSTOJO

Menesinis liet. kultūros žurnalas "Naujoji Aušra", nuo 1947 m. ejęs Chicagoje, redaguojant A. Kairiui, paskutiniame numeryje atsiveikino su skaitytojais. Viena is priežasčiu yra nurodoma, kad i JAV perkelti "Aidai", o dviejų kultūros žurnalu butu perdaug. Žurnalas isėjo isviso 20 N., dalis jungtiniu po 2 ir daugiau.

Naujosios Aušros pilną 1949 metu komplektą galima dar gauti papiginta kaina už 2 dol. (amsciū kainavo 3 dol.), užsakymą ir pinigų pristunčiant laišku.

Nuo šiu metu pradžios šiam mokslo, meno ir literatūros žurnalui sustojus, yra paskutiniame proga jo isigyti. Žurnale gausu mokslo popularizacijos, meno ir literatūros klausimu nagrinejimo, poezijos, iliustracijų. Užsakymus ir pinigų siusti: "Naujoji Aušra", 2233 W. 23rd Pl., Chicago 8, Ill. USA.

TORONTO LIETUVIU PARAPIJA

Is padaryto Naujuju Metu proga Toronte lietuviu parapijos klebono pranešimo aiškeja, kad 1949 metuose yra pakrikštyta 22 vaikai, sutuokta — 88 poros ir palaidota 4 asmenys.

Is 88 susituokusiuju poru 81 jungtuves ivyko grynai tarp lietuviu ir septynios poros mišrios: lietuviu su kitu tautybiu asmenimis. Vedybu proga septyni asmenys yra pereję i Kat. Bažnyčią.

Tenka šia proga pasidžiaugti kurimu grynai lietuvišku šeimoms židiniu. Turint mintyje, kad daugumas susituokusiuju yra naujai atvykę lietuviai, išauklet Nepriklausomybes laikais, galime bui tikri, kad naujosios šeimos bus tvirti lietuviškos židiniai iseiivijoje.

IS Montrealio

BRANGUS NAUJAI ATVYKE TAUTIEČIAI

Širdingai dekoju aš ir mano šeima už tokias brangias dovanas, mums itektas Jusu vardu švenčiu proga.

Dekoju taipogi I ir II transporto mergaitėms, atvykusioms Kamadon 1947 m. už širdingiausius linkejimus ir visiems tiems, kurie mane pasveikino su šventėmis is Montrealio ir kitu provinciju.

Aš ir mano šeima sveikiname Jus visus, naujai atvykusius lietuvius, su Naujais Metais ir linkime Jums kuo geriausiaci isikurti šioje šalyje. Aš, kaip visuomet, stengisiusi kiek galedamas Jums visiems padeti.

Lietuviškas aciū K. Ivaškevičius.

"BRIVA BALSS" APIE LIETUVIUS

Toronte leidžiamas latviu laikraštis "Briva Balss" sausio 5 d., Nr. 30, išspausdino ilgoką straipsni apie lietuvius, pavadinintą "Liktina Biedri" — Likimo draugai.

Nepasirašęs autorius apgalvestajai, kad latviai savo kaimyniskos ir broliškos lietuviu tautos gerai nepažinę ir dažnai laikę lietuvius mažiau kulturingais negu latviai. Ištikruju esą lietuviu ir latviu kultūrinis lygis vienodas, o iseiivijoje lietuviai pasireiškių žymiai pranašiau už latvius. Esą, i lietuviu tarpe yra grupinio trynimosi, bet jis taip toli nesiekę ir laisves kovoje visi veikių sutartiniai. Lietuviu velkos sąlygos esą geresnes, nes organizacinius pagrindus nutiesę jau prieškariniai emigrantai. Naujieji ateiviai tureję tik isijungti i bendrą veikių ir dabar veikių bendra.

Teisina pagalba lietuviams Kanadoje

STASYS DAUKSA

Paryžiaus Universiteto Teistu Doktoras, ilgametis advokatas Lietuvoje ir Austrijoje bei Vokietijoje prie Prancuzu Teismu; antri metai advokatas — konsultantas Montrealyje pas Me. Paul Masse, C. R.

Teikiamos teises konsultacijos, vedamos bylos teismuose ir valdžios istaigose, tvarkomi imigracijos, piletibes, palikimu, pajamu mokesčiu ir kiti reikalai. Atliekami patvirtinti vertimai.

Buras: 152 Notre - Dame East 15 kam. Tel. BE 1971. Residencija: 5657 — 12th Avenue Rosemount Tel. HO 5438. Montreal, Que.

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA?

Mes suteikame Jums

TEISINE IR KALBINE PAGALBĄ

Jusu sutarėtu ir kitu dokumentu sudarymams, prašymu surašymas, vertimu padarymas ir patvirtinimas lietuviu, angliu, prancuzu, vokiečiu bei kt. kalbomis. Atstovavimas ir tarpininkavimas ivairiais reikalais istaigose bei imonese Lietuviu interesu gynimas Kanadoje ir kt. kraštuose. Jums patarnavimai atliekami bendradarbiaujant teisininkams ir kalbtininkams, studijavusiems S. Amerikos ir Europos universitetuose.

JONAS JUŠKAITIS

108 St. George St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. KI 1494. Skyrius: 750 Dundas St. W. Toronto. Tel. WA 0006.